

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

6.2.2024 г.

X ФО-3

Изм. №
София
Signed by: Ministry of Finance

ДО
КМЕТОВЕТЕ НА ОБЩИНИТЕ

КОПИЯ:

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ НА
ОБЩНСКИТЕ СЪВЕТИ

УКАЗАНИЯ

ОТНОСНО:

**СЪСТАВЯНЕТО И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТИТЕ НА
ОБЩИНИТЕ И НА СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВА ОТ
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА 2024 ГОДИНА**

I. ОБЩА ЧАСТ

Тези указания се издават на основание чл. 35 и чл. 97 от Закона за публичните финанси (ЗПФ) и чл. 55 от Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2024 г.

С тях се определят основните насоки за съставянето и изпълнението на бюджета на общината за 2024 г. във връзка с разпоредбите на ЗДБРБ за 2024 г. и на Постановление № 13 на Министерския съвет от 2024 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г. (ПМС № 13 от 2024 г.).

На основание чл. 84, ал. 4 от ЗПФ кметът на общината внася в общинския съвет окончателния проект на бюджет на общината, индикативния годишен разчет на сметките за средства от Европейския съюз и прогнозите по чл. 82, ал. 3 от същия закон в срок до 20 работни дни от обнародването на закона за държавния бюджет за съответната година. Общинският съвет на основание чл. 94, ал. 2 от ЗПФ приема с решение бюджета на общината в срок до 15 работни дни от внасянето му от кмета на общината.

На основание чл. 94, ал. 3 от ЗПФ, с решението за приемане на бюджета на общината, общинският съвет одобрява и:

- максималния размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината по бюджета на общината;
- максималния размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината;
- размера на просрочените задължения от предходната година и план-график за разплащане на просрочените задължения от бюджета за текущата година (**Приложение № 1**);
- размера на просрочените вземания, които се предвижда да бъдат събрани през бюджетната година;
- лимита за поемане на нов общински дълг, общинските гаранции, които може да бъдат издадени през годината, максималния размер на общинския дълг и на общинските гаранции към края на бюджетната година;
- разчета за финансиране на капиталовите разходи, включващи всички източници за финансиране, включително разпределението на целевата субсидия за капиталови разходи, приета с чл. 53 от ЗДБРБ за 2024 г., по обекти за строителство и основен ремонт, за придобиване на материални и нематериални дълготрайни активи и за проучвателни и проектни работи, включително за съфинансиране и за плащания по заеми за капиталови разходи;
- индикативен годишен разчет за сметките за средства от Европейския съюз по чл. 144 от ЗПФ;
- актуализирана бюджетна прогноза за периода 2024 – 2026 г.

Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗПФ ръководителите на бюджетните организации са отговорни за изграждането, функционирането и отчитането на системи за финансово управление и контрол в съответствие с действащото законодателство.

Първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ) следва да създадат необходимата организация за поддържане на добро финансово състояние и ефективно, ефикасно и икономично използване на бюджетния ресурс. От особено значение е финансовото управление и контрол да се извършва при засилена финансова дисциплина и ясно дефинирани приоритети, като не се поемат ангажименти за разходи, които финансово не са обезпечени и не се допускат просрочени задължения и вземания. За целта следва да се създаде организация за текущо анализиране изпълнението на съответния бюджет с оглед своевременното идентифициране на рисковете и причините за възникване на просрочени

задължения и вземания, въз основа на информацията за поети ангажименти за разходи и начислени задължения и за начислените вземания в системата на ПРБ, включително от второстепенни и от по-ниска степен разпоредители с бюджет. Едновременно с това следва да се предприемат и необходимите мерки за преодоляване на възникналите проблеми.

Следва да се има предвид и спазването на разпоредбите на чл. 26 от Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки относно изготвяне на график за възлагане на поръчките, при подготовката и провеждането на процедури за обществени поръчки.

Обръщаме внимание на чл. 107 от ЗПФ, съгласно който министърът на финансите може да ограничи или преустанови трансфери/ограничи лимити за плащания на бюджетните организации при нарушение на бюджетната дисциплина.

Съгласно § 2 от допълнителните разпоредби на ЗПФ нарушение на бюджетната дисциплина е неизпълнението на ЗПФ, на закона за държавния бюджет за съответната година, на законите за бюджетите на социалноосигурителните фондове, на Закона за държавния дълг и на Закона за общинския дълг (ЗОД), на нормативните и други актове, приети или издадени на основание на тези закони, както и на указанията на министъра на финансите по ЗПФ и по закона за държавния бюджет за съответната година.

Съгласно чл. 128, ал. 2 от ЗПФ не се допуска поемането на ангажименти за разходи от кметовете на общини, ако общината не е привела показателите си за поети ангажименти и задължения за разходи в съответствие с ограниченията по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от ЗПФ.

Обръщаме внимание, че съгласно § 1, т. 16 и 22 от допълнителните разпоредби на ЗПФ, *задължения за разходи* са наличните към края на съответния отчетен период парични задължения за разходи, с изключение на задълженията за разходи за персонал, пенсии и приравнени на тях плащания, лихви по дълга (включително по гарантирания от държавата и от общините дълг), за данъци и други публични държавни и общински вземания. Не са задължения за разходи провизиите за задължения съгласно счетоводното законодателство, приложимо за бюджетните организации, задълженията, които представляват дълг, както и поетите ангажименти за разходи. *Нови задължения за разходи* са паричните задължения за разходи, които възникват през текущата година, независимо от това дали са платени, с изключение на задълженията за разходи за персонал, пенсии и приравнени на тях плащания, лихви по дълга (включително по гарантирания от държавата и от общините дълг), за данъци и други публични държавни и общински вземания. Не са нови задължения за разходи провизиите за задължения съгласно счетоводното законодателство, приложимо за бюджетните организации, задълженията от предходни години, задълженията, които представляват дълг, както и поетите ангажименти за разходи.

В § 1, т. 21 и 27 от допълнителните разпоредби на ЗПФ са определени *наличните към края на годината поети ангажименти за разходи* - всички ангажименти за разходи, независимо кога са били поети, които са останали неизпълнени/нереализирани към края на годината и подлежат на изпълнение/реализиране изцяло или частично в следващите бюджетни години и *поетите ангажименти за разходи* - клаузи на договори, разпоредби на нормативни и административни актове, съдебни и арбитражни решения, които обвързват бюджетните организации с бъдещи плащания за разходи и/или нови задължения за разходи с определима стойност, с изключение на разходите за персонал, пенсии и приравнени на тях плащания, лихви по дълга (включително по гарантирания от държавата и общините дълг), както и разходите за данъци и други публични държавни и общински вземания.

При изчисляване на показателя „**Налични към края на годината поети ангажименти за разходи**“ се взема крайното салдо на сметка 9200 от отчетна група „Бюджет“ от оборотната ведомост на общината, като за ангажиментите за разходи по сключени договори от общината през периода 2021 – 2024 г. за извършвани услуги по чл. 62 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) и за сметка на трансферите от

централния бюджет по чл. 52, ал. 1, т. 1, буква „г“ от ЗПФ не се прилага ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ.

Общините следва да създадат вътрешна координация и правила за взаимодействие и обвързаност на дейностите по съставянето, приемането и изпълнението на бюджетите, отчетността и организирането и провеждането на обществените поръчки, с цел привеждане на дейността на ПРБ в съответствие с изискванията на ЗПФ. Във връзка с това следва да се имат предвид и разпоредбите на чл. 30 – 32 от ЗПФ. Съгласно разпоредбата на чл. 128, ал. 1 от ЗПФ не се допуска извършването на разходи, натрупването на нови задължения за разходи и/или поемането на ангажименти за разходи, както и започването на програми или проекти, които не са предвидени в годишния бюджет на общината.

Обръщаме внимание, че съгласно разпоредбата на чл. 128, ал. 4 от ЗПФ не се допуска увеличение на наличните по бюджета на общината към края на годината просрочени задължения спрямо отчетените към края на предходната година, ако наличните към края на предходната година просрочени задължения надвишават 5 на сто от отчетените разходи.

Отбелязваме, че нарушение на бюджетната дисциплина е и неспазването на разпоредбата на чл. 40 от ЗПФ, която регламентира, че дължимите суми за лихви и погашения по главниците по общинския дълг съставляват приоритетно задължение на общинския бюджет. В тази връзка е недопустимо просрочване на задължения, представляващи дълг, тъй като това води до задължаване с лихви за просрочие, представляващи щета за общинския бюджет. Обръщаме внимание, че при задълженията, за които се дължи законна лихва по Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания, недопускането на просрочие е наложително, тъй като размерът на годишния лихвен процент на законната лихва е висок - от 1 януари 2024 г. е 13,79 %, а от 1 юли 2024 г. е възможно да има промяна, предвид начина на определянето му, регламентиран в ПМС № 426 от 18.12.2014 г.

На основание чл. 97 от ЗПФ бюджетът на общината се публикува на интернет страницата на общината в срок до 10 работни дни след приемането му от общинския съвет. Бюджетът на общината и разчета за финансиране на капиталови разходи за 2024 г. се предоставят на Сметната палата и на Министерството на финансите (МФ) в срок до един месец след приемането му. Следва да се има предвид, че за неизпълнение на задължение за публикуване на информация или на документи на интернет страница, предвидено в ЗПФ, в закона за държавния бюджет за съответната година или в постановлението за неговото изпълнение, виновното длъжностно лице се наказва с глоба от 100 до 500 лв., а при повторно нарушение на нарушителя се налага глоба в двоен размер (чл. 173 от ЗПФ).

В тази връзка обръщаме внимание, че в ръководената от Вас община следва да бъде създадена организация по отношение на публикуването на интернет страницата на приетия от общинския съвет бюджет на общината, отчетите за изпълнението му и разчетите за финансиране на капиталовите разходи, одобрени с решение на общинския съвет. Препоръчваме публикуването на бюджета на интернет страницата да включва и решението на общинския съвет за приемането му, както и приложената към него информация. Напомняме, че съгласно чл. 9, ал. 1 от ЗОД, годишният отчет за състоянието на общинския дълг е неразделна част от отчета за изпълнението на общинския бюджет, а съгласно ал. 2 от същия член, отчетът на дълга следва да съдържа и информация за дълга на лицата по чл. 8а от закона и издадените от тях гаранции. В тази връзка, заедно с публикуването на касовия отчет, е необходимо да бъде публикуван и отчета за състоянието на дълга за 2023 г.

При публикуване на информацията в изпълнение на чл. 97, чл. 133, ал. 4, чл. 140, ал. 6 и чл. 170 от ЗПФ, и чл. 55 от ЗДБРБ за 2024 г., задължително следва да се отбелязва и датата на публикуване. В 2-дневен срок от публикуване на информацията в изпълнение

на споменатите законови разпоредби общините следва да изпратят в МФ, в дирекция „Финанси на общините“ на електронната поща на отговорника за общината, линк към адреса на интернет страницата на общината, на който е публикувана изискуемата информация, както и сканирано писмо, подписано от кмета на общината, което да съдържа уведомление за публикуването на информацията, линка и датата на публикацията. *В случаите, когато интернет страницата на общината е организирана така, че публикуването на информацията се осъществява на един адрес, се изпраща сканирано едно писмо, подписано от кмета на общината, което съдържа уведомление с приложен линк за публикуване на информацията през 2024 г. на съответния адрес, от който ясно е видна датата на публикацията.*

След приемането на бюджета за 2024 г. периодично следва да бъде правен анализ на неговото изпълнение и при необходимост годишният план да бъде актуализиран. Целта е да има по-голяма прогнозируемост на данните и показателите за изпълнението на бюджета на общината в съответствие с настъпили през годината промени (например промени, свързани с реструктуриране, вътрешни компенсирани промени, промяна в тенденциите в изпълнението на приходната част по бюджета, особено в случай на очертаващо се неизпълнение; изтичане или удължаване на срока за усвояване на дълг, водещи до промяна в заложения в бюджета размер за получаване на заемни средства и др.).

Обръщаме внимание на приетите изменения и допълнения в чл. 21, 44 и 52 на Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), съгласно които общинският съвет по предложение на кмета на общината утвърждава показателите по чл. 45, ал. 1, т. 2 от ЗПФ за районите, кметствата и населените места с кметски наместници, с изключение на тези, които са определени като второстепенни разпоредители с бюджет по реда на чл. 11, ал. 10 от ЗПФ, като кметът организира изпълнението на общинския бюджет, включително своевременното изпълнение на утвърдените от общинския съвет показатели за районите, кметствата и населените места с кметски наместници. Показателите за разходи по чл. 45, ал. 1, т. 2, букви "а" – "д" от ЗПФ се определят въз основа на обективни критерии, определени с наредбата по чл. 82, ал. 1 от същия закон, а капиталовите разходи по чл. 45, ал. 1, т. 2, буква "е" от ЗПФ се определят въз основа на актуални данни за състоянието на социалната и техническата инфраструктура в района или в населеното място, изготвени от звеното по устройство на територията, съвместно с кмета на района, с кмета на кметството или с кметския наместник, като се вземат предвид и проектите, които се изпълняват със средства от ЕС. Съгласно разпоредбата на чл. 52, ал. 5 от ЗМСМА при отдаването под наем, под аренда, при ползването на дървесина и недървесни горски продукти и при разпореждане с имоти и вещи – общинска собственост, които се намират на територията на дадено населено място извън територията на общинския център, извън случаите на приватизация, с решението по чл. 21, ал. 1, т. 8 общинският съвет следва да определи не по-малко от 30 на сто от съответните постъпления да се използват за изпълнение на дейности от местно значение или за финансиране на изграждането, за основен и текущ ремонт на социалната и техническата инфраструктура на територията на същото населено място.

Съгласно разпоредбата на чл. 97, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. за унифициране на счетоводните процеси във всички общини кметовете **задължително въвеждат Интегрирана финансово-информационна система** за общините съгласно одобрения от министъра на финансите план за нейното внедряване. Кметовете на общините, включени в плана за 2024 г., оказват съдействие на изпълнителя на проекта за въвеждането на системата. В тази връзка всички общини минали обучение и интегрирали системата са длъжни своевременно да подават/въвеждат в системата нужната информация.

Съгласно разпоредбата на чл. 69, ал. 2 от ПМС № 13 от 2024 г., при спазване на условията по чл. 107 от ЗДБРБ за 2024 г., допустими за извършване са следните видове промени в приложението към ал. 13:

1. промени в параметрите на утвърдените приоритетни проекти по приложението;
2. замяна на утвърдените по приложението проекти с нови такива;
3. допълване на утвърдените с приложението проекти с нови такива, в случаите когато не са достигнати определените лимити за общата максимална стойност на разходите за 2024 г. по чл. 107, ал. 6 от ЗДБРБ за 2024 г.;
4. отпадане на утвърдени по приложението проекти.

За предложенията по т. 1 - т. 4 се попълва и изпраща в МФ формуляр за предложение за извършване на промени по Приложение № 3 към чл. 107, ал. 13 към ЗДБРБ за 2024 г., съгласно Приложение № 2.

Наименованието на файловете по приложение № 2 следва да съдържа: кода на общината по Единната бюджетна класификация за 2024 г. (ЕБК за 2024 г.) и идентификатор за срока на предложението – до 1-ви март – 3, до 1-ви юни – 6 и до 1-ви септември – 9, разделени с долна черта.

За предложенията по т. 1, 2 и 3 освен формуляра по Приложение 2, се попълва и изпраща в МФ и формуляр за финансиране на капиталови разходи на приоритетен обект от социалната/техническата инфраструктура, съгласно Приложение № 3.

Наименованието на файловете по приложение № 3 следва да съдържа следните обозначения, разделени с долни черти (_): код на общината по ЕБК за 2024 г., идентификатор за срока на предложението – до 1-ви март - 3, до 1-ви юни - 6 и до 1-ви септември – 9; типа на обекта, съгласно направленията, указани в т. 1-6 на чл. 107, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г., както следва:

1. нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях;
2. нови и съществуващи общински пътища и съоръженията и принадлежностите към тях;
3. водоснабдителни и канализационни системи и съоръжения, представляващи публична общинска собственост;
4. сгради, публична общинска собственост, в които се предоставят обществени услуги, в т.ч. такива, в които се осъществяват дейности в областта на културата, с изключение на обекти, представляващи недвижими културни ценности;
5. обекти на общинската спортна инфраструктура;
6. благоустройствени строежи и дейности в населените места, в т.ч. площи, пешеходни и велосипедни алеи и зони, обществени паркинги, озеленени площи за широко обществено ползване и гробищни паркове.

Например: за промени до 1-ви март 2024 г. за улица – XXXX_3_1, за път XXXX_3_2 и т.н.; за промени до 1-ви септември 2024 г. за улица – XXXX_9_1, за път XXXX_9_2 и т.н.

Попълнените приложения в електронен табличен формат („Excel“) се представят в МФ в срок най-късно до 1-ви март, до 1-ви юни и до 1-ви септември 2024 г. чрез Системата за електронен обмен на съобщенията (СЕОС) с придружително писмо,

обосноваващо причините, поради които се предлага промяна в приложение № 3 към чл. 107, ал. 13 на ЗДБРБ за 2024 г.

Приложения, получени във формат, различен от указания и/или с променена структура няма да бъдат разглеждани.

Капиталовите разходи за обектите по приложение № 3 към чл. 107, ал. 13 от ЗДБРБ за 2024 г., с източник на финансиране трансфер от държавния бюджет, не се предвиждат първоначално по бюджета на общината, съответно по разчета за финансиране на капиталови разходи, а се отразяват по план, в размер на получения целеви трансфер за авансови, междинни и окончателни плащания, на база сключено споразумение с министъра на регионалното развитие и благоустройството.

II. ПРИХОДИ

Съгласно чл. 45, ал. 1, т. 1 от ЗПФ общинският бюджет включва приходи от:

- а) местни данъци - при условия, по ред и в граници, установени със закон;
- б) такси - при условия и по ред, установени със закон;
- в) услуги и права, предоставяни от общината;
- г) разпореждане с общинска собственост;
- д) глоби и имуществени санкции;
- е) лихви и неустойки;
- ж) други постъпления;
- з) помощи и дарения.

По бюджетите на второстепенните и от по-ниска степен разпоредители с бюджет по бюджетите на общините не се предвиждат приходи, с изключение на помощи и дарения. Това не се прилага за делегираните бюджети.

Обръщаме внимание за изпълнението на заповед № ЗМФ-951/12.10.2017 г., с която е утвърдена Процедура за реда, начина и формата на данните по чл. 5а, ал. 1 от ЗМДТ, които общините предоставят ежедневно на МФ (Процедурата), публикувана на адрес: <http://www.minfin.bg/bg/942>, като данните по чл. 5а, ал. 1 от ЗМДТ трябва да се предоставят своевременно по установения ред, да отговарят на утвърдените формат и структура, както и да съответстват на отчетените по релевантните параграфи от ЕБК за 2024 г. приходи.

От предоставянето на навременна, точна и вярна информация зависи функционирането на базата данни за местни данъци и такси, която се използва за изготвянето на анализи и прогнози, за усъвършенстване на законодателството, за създаване на единна методология и практика по прилагането на ЗМДТ, за намаляване на административната тежест и предоставяне на електронни услуги, както и за подпомагане на общинските администрации чрез развитие на възможностите за автоматизиран обмен на данни във връзка с данъчното облагане и контрола.

Напомняме, че съгласно чл. 129, ал. 1 и 2 от ЗМДТ за неизпълнение на задълженията по чл. 5а, ал. 1 и 2 от закона виновното длъжностно лице се наказва с глоба от 500 до 2 500 лв., а при повторно нарушение глобата е в размер от 1 000 до 5 000 лв.

Съгласно раздел II от Процедурата, утвърдена със заповед № ЗМФ-951/2017 г., в общините следва да се създаде вътрешна процедура, която да определя реда за събиране на местни данъци и такси (вкл. в брой, чрез ПОС-терминално устройство, платежни

институции и т.н.), своевременното внасяне на постъпилите суми по банковата сметка на общината и своевременното отчитане, осчетоводяване и отразяване на платените суми по сметки/партиди/ на задължените лица по видове местни данъци/такси и отделно за платени лихви така, че към края на отчетния период в общината да е налична идентична информация по дата на банка в софтуерния продукт за администриране на местни данъци и такси и в отчета за касово изпълнение на бюджета на общината.

Обръщаме внимание, че съобразно т. 20.4 и т. 27.7 от указание ДДС № 03/2023 г. (в сила от 01.10.2023 г.) при инициране на преводи, както и при внасяне на суми в брой или извършване на наличен паричен превод към сметки на администратори на публични общински вземания (сметки с идентификатор за вид сметка 84) попълването на реквизита "Код за вид плащане" е опционално и банката не го контролира (т.е. непопълване или погрешно попълване не е основание за неизпълнение на платежното нареждане). Съгласно т. 29 от указание ДДС № 3/2023 г. банката предоставя на титуляря на сметка/код в СЕБРА (бюджетна организация, лице по чл. 154, ал. 15 или чл. 156 от ЗПФ) в съответното извлечение информация, съдържаща всички получени от нея данни по превода/вноската и др. операции, в т.ч. когато информацията се предоставя в електронен вид. Съгласно т. 30 от същото указание бюджетните организации предоставят на своите интернет-страници, както и по друг подходящ начин съответната информация за необходимите данни и начина за попълване на платежните документи за плащания към техни сметки на публични вземания и други суми от задължените лица.

В допълнение отбелязваме, че в Приложение № 1 към т. 43 от указание ДДС № 05/30.06.2023 г. (в сила от 01.10.2023 г.) са уредени изискванията за режима на обслужване на сметките на администратори на публични общински вземания, като в т. 48, касаеща сметки 7311 на общини, е определено, че уведомленията от банките/ДПУ до общините се изпращат на хартиен носител, или чрез електронно съобщение, подписано с КУКЕП, на електронен адрес, обявен на интернет страницата на съответната община.

Предвид гореизложеното, обръщаме внимание, че на интернет страницата на общината следва да бъде публикувана необходимата информация във връзка с попълването на платежните документи от задължените лица, включително кодовете за вид плащане за отделните видове приходи. В общината следва да бъде създадена необходимата организация за своевременно уточняване на преведените суми по сметки с идентификатор за вид сметка 84, включително в случаите на непопълнен или погрешно попълнен реквизит „код за вид плащане“, както и за своевременно отразяване, осчетоводяване и отчитане на платените суми съобразно уведомленията/извлеченията от банките/ДПУ до общините за съответните платежни операции.

С оглед прецизиране на данните ежесечно, в срок до 3 работни дни след края на предходния месец всички операции, отразяващи плащанията от лицата и движенията по банковите сметки за местни данъци и такси на общината, следва да бъдат отразени в системата, използвана за администриране на местни данъци и такси от общината и предоставени в Системата за обмен на информация (СОИ). Данните, предоставени в СОИ по реда на чл. 5а от ЗМДТ (по дата на банка и по дата на плащане) се използват за сравнение с месечните и тримесечни отчети за касово изпълнение на общинските бюджети и за наблюдение на финансовото състояние на общините, включително за установяване на условието по чл. 130а, ал. 1, т. 6 от ЗПФ за определяне на общини с финансови затруднения.

За проверка идентичността на предоставената информация е създадена възможност общините ежедневно да имат достъп до справка, съдържаща данните, които се изпращат с ежедневните трансфери към МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ, с натрупване. Данните за всяка община са достъпни, в папка IN/REPORTS в хранилището на общината на предоставения от МФ адрес. За общините, използващи предоставяния от МФ софтуерен продукт за администриране на местни данъци и такси, е разработена справка в меню

„Справки и Отчети“ – Обобщени данни за събираемост въз основа на дневни трансфери съгласно чл. 5а от ЗМДТ.

С цел своевременно установяване на разлики между данните в софтуерния продукт за администриране на местни данъци и такси (по дата на банка) и в отчета за касово изпълнение на бюджета на общината в Информационната система за общините (ИСО), в раздел “Справки ИСО“, е създадена „Справка съпоставка данни ИСО – МДТ“. Длъжностните лица - оторизирани служители (титуляр и заместващ) за работа със системата ИСО, следва да проверяват за констатираните в справката разлики по отношение на:

- патентен данък и данък върху таксиметров превоз на пътници (параграф 01-03 от ЕБК за 2024 г.), в т.ч. само данък върху таксиметров превоз на пътници;
- данък върху недвижими имоти (параграф 13-01 от ЕБК за 2024 г.);
- данък върху превозните средства (параграф 13-03 от ЕБК за 2024 г.);
- такса за битови отпадъци (параграф 27-07 от ЕБК за 2024 г.);
- наказателни лихви за данъци, мита и осигурителни вноски (параграф 28-09 от ЕБК за 2024 г.).

Констатираните разлики между данните в отчета за касово изпълнение на бюджета на общината и данните в софтуерния продукт за администриране на местни данъци и такси по дата на банка следва да се уточняват със служителите, отговорни за работа с продукта за администриране на местни данъци и такси, и да се поправят. При наличие на разлики, дължащи се на обективни причини, в ИСО се прикачва обяснителна записка.

Не се допускат разлики, дължащи се на или неуточнени, неосчетоводени/неотчетени или неправилно осчетоводени/отчетени приходи, в т. ч. наказателни лихви.

Всички приходи от наказателни лихви за просрочени местни данъци и такси следва да бъдат отчитани и осчетоводявани отделно от приходите за местни данъци и такси, като за отчитане и осчетоводяване на лихвите не се издава и предоставя в банката платежен документ. Информацията за диференциране размера на лихвите от този на главниците за местни данъци и такси трябва да е налична и достъпна в системите за администриране на местни данъци и такси, използвани от общините. Същата информация следва да се предоставя и използва за своевременното им осчетоводяване.

Всички приходи за местни данъци и такси следва да бъдат отчитани диференцирано по видове. За операциите по отразяване на прихващане между видовете данъци и такси не се издава и предоставя в банката платежен документ. За операциите по отразяване на събраните приходи в брой се издава и предоставя в банката един платежен документ за целия приход, както от главници, така и от лихви.

Информацията за диференциране на разпределението на приходите по видове данъци и такси и за лихвите трябва да е налична и достъпна в системите за администриране на местни данъци и такси, използвани от общините, като същата информация следва да се предоставя и използва за своевременното им осчетоводяване.

За общините, използващи предоставяния от МФ софтуерен продукт за администриране на местни данъци и такси, са разработени справки в меню „Счетоводство -> Справки“ – „Рекапитулация плащания на данъчни субекти по параграфи“ и „Рекапитулация плащания обобщена“. Същите предоставят пълна и изчерпателна информация за диференцирането на приходите по видове местни данъци и такси, включително диференцират главниците от наказателни лихви за просрочени местни данъци и такси.

Приходите от месни данъци и такси, постъпили без код на вид плащане и/или по код 448866 „Неидентифицирани преводи“ следва да бъдат уточнявани своевременно, като всички операции, свързани с отразяването и уточняването им, следва да се извършват регулярно в системата, използвана за администриране на местни данъци и такси от

общината. В края на съответния период в код 448866 „Неидентифицирани преводи“ не трябва да има неуточнен остатък.

Във връзка с констатирани разлики в резултат на внесени суми от последния ден на отчетния период, платени чрез ПОС, платежни институции, посредници и т.н., обръщаме внимание, че трябва **ежедневно** да се отразява/верифицира датата, на която съответните суми са постъпили в банковата сметка на общината. За общините, използващи предоставяния от МФ софтуерен продукт за администриране на местни данъци и такси, е създадена възможност за автоматизиран обмен на данни между продукта и обслужващата банка при определен формат на данните. Услугата предоставя възможност за ежедневно електронно получаване на информация за движенията по банковата сметка на общината в обслужващата банка, включително автоматизираното им отразяване в софтуерния продукт.

С цел подпомагане на общинските администрации и увеличаване на събираемостта на местни данъци от страна на МФ се реализират редица услуги, предоставяни безвъзмездно на общините, като:

- ежедневно предоставяне на данни от регистъра на пътните превозни средства, поддържан от Министерството на вътрешните работи (МВР), на основание чл. 54 ал. 2 от ЗМДТ;
- уеб услуга за проверка на ползвани данъчни облекчения за основно жилище от данъчен субект чрез валидация в предоставените от общините данни по чл. 5а от ЗМДТ. Проверката се извършва по идентификатор на лицето (ЕГН/ЛНЧ/БУЛСТАТ), като услугата предоставя възможност и за генериране на списък с всички лица в общината с декларирано и ползвано данъчно облекчение за основно жилище. Услугата се предоставя в два режима: автоматичен (чрез съвършен сертификат) и ръчен (с електронен подпис на оторизиран служител) на адрес: <https://mdt-transfer.minfin.bg/service/rest/reduction> и може да се използва във връзка с промяната в чл. 25, ал. 3 от ЗМДТ (в сила от 1.01.2019 г.), съгласно която в случай че е установено деклариране на повече от едно основно жилище, облекченията не се прилагат и данъкът се дължи в пълен размер за всяко от жилищата;
- автоматизиран обмен на информация по чл. 60, ал. 6 от ЗМДТ между информационната система за електронно регистриране на извършените периодични прегледи на пътни превозни средства, поддържана от Министерството на транспорта и съобщенията, и СОИ, поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ. Услугата предоставя възможност за автоматизирана проверка за платен данък върху превозното средство, което е условие за редовност при извършване на периодични прегледи за техническа изправност;
- автоматизиран обмен на данни по чл. 50, ал. 2 от ЗМДТ между информационната система на нотариусите и системата за обмен на информация, поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ, при посредничеството на информационната система на МВР. С услугата се дава възможност за автоматизирана проверка от нотариуса на платения данък върху превозното средство – предмет на сделката или действието, с което се придобиват, учредяват, изменят или прекратяват вещни права върху превозното средство;
- автоматизиран обмен на информация по чл. 61с от ЗМДТ между Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) и системите за администриране на местни данъци и такси в общините чрез посредничеството на Системата за обмен на информация, поддържана от МФ, относно броя на предоставените нощувки от местата за настаняване в конкретна община. За общините, използващи предоставения от МФ софтуерен продукт за администриране на местни данъци и такси, са създадени условия за ежемесечно облагане с туристически данък въз основа на данните от ЕСТИ;
- за общините, използващи предоставения от МФ софтуерен продукт за администриране на местни данъци и такси, са създадени условия за автоматично

получаване на данни от службите по вписванията за прехвърлените, учредените, изменените или прекратените вещни права върху недвижими имоти чрез създаден прототип на услуга за автоматизиран обмен между Агенцията по вписванията и софтуера за администриране на местни данъци в съответната община;

- за общините, използващи предоставения от МФ софтуерен продукт за администриране на местни данъци и такси, е осигурена интеграция с Кадастрално - административната информационна система на Агенцията по геодезия, картография и кадастър;

- за общините, използващи предоставения от МФ софтуерен продукт за администриране на местни данъци и такси, е направена интеграция на софтуерния продукт с хоризонталните системи на електронно управление чрез въвеждане на референтен номер на услуга (РНУ), свързан с предоставяне и плащане на електронни административни услуги през Единния портал за достъп до електронни административни услуги на Министерството на електронното управление. Чрез интеграцията е осигурена възможността за уникалното идентифициране на електронни услуги и проследяване на изпълнението на всеки етап от жизнения им цикъл чрез предварително дефинирани статуси и момента от време, в който настъпват.

В срока по чл. 97 от ЗПФ *чрез системата за електронен обмен на съобщения* в МФ се представя Справка по образец на **Приложение № 4** за размера (ставката) на данъка върху недвижимите имоти - за жилищни имоти на физически лица, данъка при възмездно придобиване на имущество (недвижимо) и данъка върху превозните средства - за леки и товарни автомобили до 3,5 т. с мощност на двигателя над 74 kW до 110 kW включително, както и за товарни автомобили над 3,5 т. до 12 т. технически допустима максимална маса за 2024 г., съгласно наредбата на общинския съвет по чл. 1, ал. 2 от ЗМДТ за определяне на размера на местните данъци. Общините следва да спазват стриктно поставените изисквания в забележките към образца на справка и да прилагат изискуемите допълнителни документи.

В срока по чл. 97 от ЗПФ общините изпращат *само по електронен път* във формат MS Excel на отговорника за общината в МФ, дирекция „Финанси на общините”, информация за одобрената **план-сметка по чл. 66 от ЗМДТ**, включваща необходимите разходи за определяне на таксата за битови отпадъци за 2024 г. съгласно **Приложение № 5**.

Обръщаме внимание, че измененията в глава трета, раздел I от ЗМДТ, касаещи новия начин на определяне на таксата за битови отпадъци влизат в сила от 1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., т.е. от 1 януари 2025 г., като наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от същия закон относно реда за изготвяне и образца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите по чл. 62 и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите по ЗМДТ следва да бъде приета от Министерския съвет до 31 март 2024 г.

С цел подготовка за изпълнение на разпоредбите, касаещи таксата за битови отпадъци, общините трябва да положат максимални усилия през 2024 г. за създаване на необходимите условия за прилагане на новите основи за определяне на размера на таксата според количеството, включително осигуряването на необходимата за това информация съобразно чл. 67 от ЗМДТ. Съгласно чл. 67, ал. 16 от ЗМДТ кметът на общината организира събирането и поддържането на информация за броя на ползвателите на услугите по чл. 62 в имотите на територията на общината, както и на друга информация, определена в наредбата по чл. 9 от същия закон, в срок до 31 октомври. За определяне на броя на ползвателите на услугите в имота следва да се имат предвид и данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., реда и срока за предоставянето на които на съответните общини следва да са определени със

съвместен акт на председателя на Националния статистически институт и Националното сдружение на общините в Република България, съобразно § 17 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) към Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ДВ, бр. 88 от 2017 г., изм., бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г., бр. 14 от 2021 г.).

С § 16 от ПЗР на същия закон е определено, че срокът за одобряване на план-сметка за втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., за всяка от услугите по чл. 62 е до 31 януари, т.е. план-сметката за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите по чл. 62 от ЗМДТ, изготвена по новия ред, определен в наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от ЗМДТ, следва да бъде приета от общинския съвет до 31 януари 2025 г.

III. БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

На основание чл. 52, ал. 1 от ЗПФ бюджетните взаимоотношения на общинския бюджет с централния бюджет включват:

1. трансфери за:
  - а) обща субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности;
  - б) местни дейности – обща изравнителна субсидия и за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища;
  - в) целева субсидия за капиталови разходи;
  - г) други целеви разходи, включително за местни дейности;
  - д) финансови компенсации от държавата;
2. временни безлихвени заеми.

Съгласно чл. 52, ал. 2 от ЗПФ в общинския бюджет се включват и бюджетните взаимоотношения с други бюджети и сметки за средства от ЕС.

Съгласно чл. 94, ал. 2 от ЗПФ размерите на бюджетните взаимоотношения с държавния бюджет трябва да съответстват на приетите със закона за държавния бюджет за съответната година.

За делегираните от държавата дейности се посочва общата субсидия за делегираните от държавата дейности по чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. и частта (размера) на средствата от целевата субсидия за капиталови разходи, приета с чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г., които са предвидени за финансиране на обекти в делегираните от държавата дейности.

За местните дейности се посочват трансферите за местни дейности (обща изравнителна субсидия и трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища), определени с чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г., трансферите за други целеви разходи за местни дейности, определени с чл. 53, т. 2 от ЗДБРБ за 2024 г., и частта (размера) на средствата от целевата субсидия за капиталови разходи, които са предвидени за финансиране на обекти в местните дейности.

Обръщаме внимание, че съгласно чл. 56, ал. 8 от ЗДБРБ за 2024 г. средствата за трансфери за други целеви разходи за местни дейности по чл. 53, т. 2 от ЗДБРБ за 2024 г. са предназначени за достигане на минималната работна заплата за 2024 г., определена с Постановление № 193 на Министерския съвет от 2023 г. (ДВ, бр. 87 от 2023 г.) за определяне размера на минималната работна заплата за страната, в местните дейности.

В частта на бюджетните взаимоотношения се планират погашенията по получени през предходни, но дължими през текущата бюджетна година (съгласно определените срокове) безлихвени заеми по чл. 103 от ЗПФ.

IV. БЮДЖЕТНО САЛДО - представлява разликата между приходите, помощите и даренията, разходите и бюджетните взаимоотношения, съгласно т. 7 на § 1 от допълнителните разпоредби на ЗПФ.

V. ФИНАНСИРАНЕ

В този раздел се планират позициите по финансирането на бюджетното салдо, определени в т. 40 на § 1 от допълнителните разпоредби на ЗПФ.

По отношение на дълговите позиции в този раздел се посочват очакваните през годината постъпления от сключени договори за задължения, представляващи дълг по смисъла на ЗОД (без заемите по чл. 3, т. 5 от ЗОД), както и очакваните плащания (погашения по главници) по тях. Съгласно чл. 84, ал. 1, т. 6 от ЗПФ, в бюджета се разчитат и намеренията за поемане на нов дълг (частта, която ще бъде усвоена през 2024 г.).

Изменението в наличността на паричните средства включва:

- преходния остатък, който следва да отговаря на отчетените наличности към 31.12.2023 г., и се разпределя по дейности (местни и държавни) съгласно решението на общинския съвет;

- очакваните наличности в края на 2024 г.

Следва да се има предвид, че съгласно т. 40 на § 1 от допълнителните разпоредби на ЗПФ задължително се съблюдава правилото, че „Финансирането на бюджетно салдо“ е равно на „Бюджетното салдо“ с противоположен знак.

VI. РАЗХОДИ

В съответствие с чл. 45, ал. 1, т. 2 от ЗПФ общинският бюджет включва разходи за делегирани от държавата и за местни дейности, както и във функционален разрез съгласно ЕБК, за:

- а) персонал;
- б) издръжка;
- в) лихви;
- г) помощи и обезщетения за домакинства;
- д) текущи субсидии;
- е) капиталови разходи.

Средствата за делегираните от държавата дейности не могат да бъдат по-ниски от определените в чл. 53 и 54 от ЗДБРБ за 2024 г. средства.

Реализираните в края на годината икономии от средствата за финансиране на местните дейности остават като преходен остатък по бюджета на общината и се използват за финансиране на дейности съобразно решение на общинския съвет.

В срока по чл. 97 от ЗПФ в МФ, дирекция „Финанси на общините“ се представя Справка за разпределението на средствата от преходния остатък от 2023 г. по бюджета на общината за 2024 г. (**Приложение № 6**).

Съгласно чл. 125, ал. 1 от ЗПФ Общинският съвет може, доколкото със закон не е определено друго, да оправомощи кмета на общината да извършва компенсирани промени:

1. в частта за делегираните от държавата дейности - между утвърдените показатели за разходите в рамките на една дейност, с изключение на дейностите на делегиран бюджет, при условие че не се нарушават стандартите за делегираните от държавата дейности и няма просрочени задължения в съответната делегирана дейност;

2. в частта за местните дейности - между утвърдените разходи в рамките на една дейност или от една дейност в друга, без да изменя общия размер на разходите.

Възстановяване на средства от субсидии и трансфери за други целеви разходи, както и такива по препоръка на Сметната палата и Агенцията за държавна финансова инспекция.

1. Съгласно разпоредбите на ЗДБРБ за 2024 г., ПМС № 13 от 2024 г. и Постановление № 108 на Министерския съвет от 2023 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2023 г. (ПМС № 108 от 2023 г.) подлежащите на възстановяване от общините в централния бюджет средства от субсидии и трансфери за други целеви разходи и съответните за това срокове за 2024 г., са както следва:

1.1. В срок до 20 декември 2024 г. се възстановяват:

1.1.1 неусвоените средства към 31 декември 2023 г. от трансфери за *компенсиране на разходите* за неприети деца в детските градини (чл. 86 от ЗДБРБ за 2024 г.);

1.1.2 неусвоените средства към 31 декември 2023 г. от трансфери за компенсиране на разходите за неприети деца в детските ясли и яслени групи в общински и държавни детски градини (чл. 93 от ЗДБРБ за 2024 г.)

1.2. В срок до 31 януари 2024 г. се възстановяват:

1.2.1. неусвоените средства към 31 декември 2023 г. от трансфери за други целеви разходи за местни дейности по чл. 51, т. 2 за достигане на минималната работна заплата за 2023 г., определена с Постановление № 497 на Министерския съвет от 2022 г. (чл. 43 от ПМС 108 от 2023 г.);

1.2.2. неусвоените средства към 25 януари 2024 г. от трансфери за други целеви разходи, предоставени по бюджетите на общините за 2023 г. и предходни години по реда на наредбата по § 4, ал. 3 от заключителните разпоредби на Закона за автомобилните превози (чл. 46, ал. 1 от ПМС № 13 от 2024 г.)

1.3. В срок до един месец от обнародването на ПМС № 13 от 2024 г. се възстановяват неусвоените към 31 декември 2023 г. средства от трансфери за други целеви разходи, предоставени за 2023 г. за аванс за покриване на част от транспортните разходи за доставка на хляб и основни хранителни продукти (чл. 46, ал. 2 от ПМС № 13 от 2024 г.)

1.4. В срок до 31 март 2024 г. се възстановяват:

1.4.1. неусвоените към 31 декември 2023 г. средства от трансфери за други целеви разходи, постъпили към 31 декември 2022 г. на основание актове на Министерския съвет, с изключение на обекти, за които към 31 декември 2023 г. е сключен договор с изпълнител (чл. 87 от ЗДБРБ за 2024 г.);

1.4.2. неусвоените към 31 декември 2023 г. средства от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, постъпили към 31 декември 2022 г., (по отделно открита банкова сметка на централния бюджет на името на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на Министерството на вътрешните работи в Българската народна банка), с изключение на обекти, за които към 31 декември 2023 г. е сключен договор с изпълнител (чл. 89 от ЗДБРБ за 2024 г.);

1.4.3. неусвоените към 31 декември 2023 г. средства от трансформирана целева субсидия за капиталови разходи в трансфери за други целеви разходи за извършване на неотложни текущи ремонти за 2021 г. и за 2022 г. (чл. 91, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г.);

1.5. В срок до 15 юли 2024 г. и до 6 декември 2024 г. се възстановяват неусвоени средства за заявени, но неразкрити специализирани институции, социални услуги в общността и

асистентска подкрепа, предоставени през съответното тримесечие (чл. 19, ал. 1 от ПМС № 13 от 2024 г.);

1.6. В срок до 15-то число на месеца, следващ месеца на завършване и разплащане на обектите, които са приключени, включително от предходни години, но не по-късно от 20 декември 2024 г., се възстановяват неусвоени средства, отпуснати от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия (по отделно открита банкова сметка на централния бюджет на името на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на МВР в БНБ), (чл. 32, ал. 4 от ПМС № 13 от 2024 г.);

1.7. В срок до 31 януари 2025 г. се възстановяват неусвоените средства към 31 декември 2024 г. от трансфери за други целеви разходи за местни дейности по чл. 53, т. 2 за достигане на минималната работна заплата за 2024 г., определена с ПМС 193/2023 г. (чл. 47 от ПМС № 13 от 2024 г.).

2. Неусвоени към 31.12.2023 г. средства по бюджетите на общините, които се разходват през 2024 г. целево и не се възстановяват в централния бюджет:

2.1. неусвоените средства от трансфера за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища, постъпили през предходни години, може да се разходват за дейностите по зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища съгласно съответната наредба за поддържане и текущ ремонт на пътищата по чл. 36 от Закона за пътищата, както и за придобиване на дълготрайни материални активи за снегочистване на територията на общината, по решения на общинските съвети и за материали за обезопасяване срещу хлъзгане (чл. 88 от ЗДБРБ за 2024 г.);

2.2. неусвоените средства от обща субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности, постъпили през предходни години, с изключение на тези във функция "Образование", могат да се разходват по решение на общинския съвет за делегираните от държавата дейности във всички функции, в т. ч. за капиталови разходи, ако това не противоречи на условията, определени в нормативния акт, с който са одобрени (чл. 91, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г.);

2.3. неусвоените средства от обща субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности, постъпили през предходни години във функция "Образование", могат да се разходват за същите цели, както и за капиталови разходи, ако това не противоречи на условията, определени в нормативния акт, с който са одобрени (чл. 91, ал. 3 от ЗДБРБ за 2024 г.);

2.4. неусвоените средства от целева субсидия за капиталови разходи за 2023 г. и за предходни години, се разходват съгласно одобрените от общинските съвети разчети за финансиране на капиталовите разходи за 2024 г., при спазване на ограниченията по чл. 49 от ПМС № 13 от 2024 г. (чл. 48 от ПМС № 13 от 2024 г.);

2.5. неусвоените средства от трансформирана целева субсидия за капиталови разходи в трансфери за други целеви разходи за извършване на неотложни текущи ремонти за 2023 г., се разходват през 2024 г. за финансиране на неотложни текущи ремонти на общински пътища, на улична мрежа, на сгради – публична общинска собственост, и за извършване на разходи по почистване на речни легла за осигуряване на нормалната им проводимост в урбанизираните територии, съгласно решенията на общинските съвети от

2023 г., а за приключилите ремонти – по решения от 2024 г. (чл. 46, ал. 3 от ПМС № 13 от 2024 г.).

3. Сметки за възстановяване:

Средствата, подлежащи на възстановяване по чл. 32 от ПМС № 13 от 2024 г. и по чл. 89 от ЗДБРБ за 2024 г., се превеждат по сметка на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” на МВР в БНБ с IBAN BG04 BNBG 9661 3000 1573 01, BIC код BNBGBGSD и се отчитат по подпараграф 31-20 „Възстановени трансфери за ЦБ (-)” от ЕБК за 2024 г.

Средствата, подлежащи на възстановяване за заявени, но неразкрити специализирани институции, социални услуги в общността и асистентска подкрепа по чл. 19, ал. 1 от ПМС № 13 от 2024 г. се превеждат от общината по банкова сметка на МФ в БНБ с IBAN BG74 BNBG 9661 30 001444 01, BIC код BNBGBGSD и се отчитат в намаление на подпараграф 31-11 „Обща субсидия и други трансфери за държавни дейности от ЦБ за общини” от ЕБК за 2024 г.

Подлежащите на възстановяване средства от субсидии и целеви трансфери за други целеви разходи *извън средствата*, подлежащи на възстановяване по чл. 19, ал. 1 и чл. 32 от ПМС № 13 от 2024 г., и чл. 89 от ЗДБРБ за 2024 г., както и средствата за организационно-техническа подготовка на изборите, и такива по препоръка на Сметната палата и Агенцията за държавна финансова инспекция в случаи на констатирани нередности, се възстановяват от общините в полза на централния бюджет по банкова сметка на МФ в БНБ с IBAN BG50 BNBG 9661 3000 1482 28 - „Възстановени трансфери за ЦБ (-/+)", BIC код BNBGBGSD. В касовия отчет за изпълнението на бюджета на съответната община възстановените суми следва да бъдат отчетени по подпараграф 31-20 „Възстановени трансфери за ЦБ (-)" от ЕБК за 2024 г.

Средствата, одобрени на общините под формата на **временни безлихвени заеми** по чл. 103, ал. 1 и 4 от ЗПФ, се възстановяват от общините по банкова сметка на МФ с IBAN BG26 BNBG 9661 3000 1482 72, BIC BNBGBGSD, а **дължимата лихва** по чл. 105, ал. 1 от същия закон, се превежда от общините по банкова сметка на МФ с IBAN BG94 BNBG 9661 3000 1482 12, BIC BNBGBGSD.

VII. ПЛАНИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ПО ФУНКЦИИ

Общата субсидия за делегираните от държавата дейности приета с чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г., както и разходите за делегираните от държавата дейности определени с чл. 54 от същия закон, са разчетени съгласно показателите, приети с Решение № 346 на Министерския съвет от 2023 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2024 г. (ПМС № 346 от 2023 г.), изменено и допълнено с Решение № 847 на Министерския съвет от 2023 г. (ПМС № 847 от 2023 г.) и са предназначени за финансиране на разходи за персонал и издръжка.

Някои важни моменти при планирането и отчитането на делегираните от държавата дейности през 2024 година

1. Функция „Общи държавни служби”

Група „Изпълнителни и законодателни органи“

Дейност 122 „Общинска администрация“

С чл. 54 от ЗДБРБ за 2024 г. са определени средствата за общинската администрация по общини, в т.ч. средства за кметове и средства за служители в общинската администрация.

С разпоредбата на чл. 1, ал. 5, т. 8.1.1. от ЗДБРБ за 2024 г. за делегираната от държавата дейност „Общинска администрация“ са предвидени допълнителни 32,0 млн. лв. за възнаграждения и осигурителни вноски за кметове и кметски наместници, и за служители в общинската администрация.

Средства за кметове и кметски наместници

С разпоредбата на чл. 25, ал. 3 от ПМС № 13 от 2024 г. е предвидено средства в размер на 18 128,9 лв. да бъдат предоставени за възнаграждения и осигурителни вноски на кметските наместници по бюджетите на общините за сметка на предвидените разходи по чл. 1, ал. 5, т. 8.2. от ЗДБРБ за 2024 г., като обща субсидия за делегираните от държавата дейности, въз основа на информация за броя на кметските наместници, съгласно решението на общинския съвет на съответната община. След приемането му, решението следва да бъде изпратено в МФ по СЕОС **в срок до 23 февруари 2024 г.**

Предвид разпоредбата на чл. 91, ал. 2 от ЗДБРБ 2024 г. при наличие на преходен остатък от 2023 г., целият или част от него може да се ползва за увеличение на средствата, предназначени за кметове и кметски наместници.

По решение на общински съвет средствата за кметове и кметски наместници могат да се финансират допълнително със средства от собствени приходи и от изравнителна субсидия. При дофинансиране се планират и отчитат средства и численост.

Не се разрешава ползване на средствата, определени за служителите в общинската администрация, за финансиране на възнаграждения на кметове и кметски наместници.

Средства за служители в общинската администрация

По решение на общински съвет средствата за служители в общинската администрация могат да се финансират допълнително със средства от собствени приходи и от изравнителна субсидия. При дофинансиране се планират и отчитат средства и численост.

При наличие на преходен остатък от 2023 г., същият може да се ползва за увеличение на средствата за персонал.

Икономията на разходите за персонал може да се използва текущо или с натрупване само за изплащането на допълнителни възнаграждения и дължимите за тях осигурителни вноски.

Увеличението на индивидуалните основни месечни заплати влиза в сила от 1 януари 2024 г. и се извършва въз основа на годишните оценки на изпълнението на длъжността за 2023 г. на основание чл. 12 от Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация, приета с Постановление № 129 на Министерския съвет от 2012 г.

Напомняме, че в бюджета за 2024 г. следва да се предвидят и средства за изплащане на обезщетения за придобито право на пенсия и за неизползван платен годишен отпуск за лицата, на които предстои пенсиониране през 2024 г.

Разходи за представителни цели

Разходите за *представителни цели* на общините се определят от съответния общински съвет. Представителните цели съгласно чл. 62, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за данъка върху добавената стойност са посрещане, престой и изпращане на гости и делегации, нощувки, консумация на храна и напитки, организиране на делови срещи, тържества, развлекателни мероприятия, екскурзии.

В чл. 98 ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. е определено, че размерът на средствата за представителни разходи за *кметовете* в общините не може да бъде по-голям от 3 на сто от общия годишен размер на разходите за издръжка по §10-00 „Издръжка“ за дейност „Общинска администрация“.

Размерът на средствата за представителни разходи за *общинските съвети*, съгласно чл. 98, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г. не може да бъде по-голям от 1,5 на сто от общия годишен размер на разходите за издръжка по §10-00 „Издръжка“ за дейност „Общинска администрация“.

Средства за външни членове на одитни комитети

Обръщаме внимание на разпоредбите на чл. 12, ал. 1 и 2 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС), съгласно които вътрешният одит в публичния сектор се осъществява от звено за вътрешен одит, изградено в структурата на организацията, което е на пряко подчинение на ръководителя на организацията или на колективния орган на управление. Звеното се състои от вътрешни одитори, които са служители на организацията, единият от които е ръководител. Звено за вътрешен одит задължително се изгражда в общините, чийто бюджет надхвърля 10,0 млн. лв.

С разпоредбите на чл. 18 от ЗВОПС е регламентирано, че в общините с изградени звена за вътрешен одит, задължително се създават одитни комитети, които се състоят от 3 до 5 членове, включително и председател, като най-малко две трети от тях са външни за организацията лица. В тази връзка е необходимо общините, при които съставът на одитния комитет е определен от общинския съвет, в изпълнение на чл. 18, ал. 3 от същия закон, да изпращат на министъра на финансите *ежегодно и своевременно* информация относно състава на одитните комитети. Съгласно разпоредбата на чл. 18, ал. 9 от ЗВОПС членовете на одитния комитет получават възнаграждение за участие в заседанията на одитния комитет равно на половин минимална работна заплата, но не повече от една минимална работна заплата за месец.

Обръщаме внимание за необходимостта от спазване на законовата разпоредба на чл. 18, ал. 1 от ЗВОПС за задължително изграждане на одитен комитет в общините с изградени звена за вътрешен одит, тъй като съгласно чл. 55, ал. 2 от ЗВОПС ръководителите на организации, които не са изпълнили това задължение се наказват с глоба, както и на чл. 21 от ЗПФ, чието неизпълнение на основание §2 от допълнителните разпоредби на ЗПФ се счита за нарушение на бюджетната дисциплина.

Съгласно разпоредбата на чл. 27, ал. 2 от ПМС № 13 от 2024 г. средствата за възнаграждения и дължимите осигурителни вноски на външните членове на одитните комитети към общините се осигуряват за сметка на предвидените средства в централния бюджет за 2024 г. и се предоставят по бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи в срок до 30 юли 2024 г. за първото шестмесечие, а за второто шестмесечие – не по-късно от 18 декември 2024 г.

Предвид гореизложеното е необходимо в срок до **22 юли 2024 г.** за първото шестмесечие и **10 декември 2024 г.** за второто шестмесечие, кметът на общината да изпрати информация съгласно **Приложение № 7** за възнагражденията и дължимите осигурителни вноски на външните членове на одитните комитети за 2024 г. Справката

следва да бъде предоставена сканирана и във формат MS Excel чрез системата за електронен обмен на съобщения.

2. Функция „Отбрана и сигурност”

Дейност 239 „Други дейности по вътрешната сигурност”

В рамките на определените средства по стандарти се разпределят разходите за персонал и издръжка за: местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, центрoвете за превенция и консултативни кабинети към тях, обществени възпитатели; секретарите на местните комисии за борба с трафика на хора.

Средствата, определени по стандартите за финансиране издръжката на районните полицейски инспектори и на детските педагогически стаи и допълващите стандарти за обслужвана площ за тези две дейности, се разходват, както следва:

- За районните полицейски инспектори съгласно разпоредбата на §4 от преходните и заключителни разпоредби на Постановление № 255 на Министерския съвет от 1996 г. за предприемане на мерки за ограничаване и недопускане на терористични действия, (обн., ДВ, бр. 87 от 1996 г.), органите на местното самоуправление и местната администрация съгласувано с МВР и неговите териториални служби следва да осигурят приемни помещения на районните полицейски инспектори и необходимите материално-технически и финансови средства за тяхното функциониране.

- За детските педагогически стаи съгласно разпоредбата на чл. 3 от Правилника за детските педагогически стаи, издаден от министъра на вътрешните работи (обн., ДВ, бр. 92 от 1998 г.), общините предоставят на органите на МВР подходящи помещения извън сградите на полицейските служби за детски педагогически стаи и осигуряват финансови средства за обзавеждането, транспорта и цялостната им издръжка.

Дейност 282 „Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности”

В рамките на средствата по стандарта за финансиране на денонощните оперативни дежурни и на изпълнителите по поддръжка и по охрана на пунктове за управление се определя тяхната численост и се предвиждат съответните средства за възнаграждения, осигурителни вноски, както и други нормативно признати разходи на денонощните оперативни дежурни.

Средствата по стандарта за финансиране на офиси за военен отчет и дейности по плана за защита при бедствия, се разходват за издръжка, в т. ч. разходи за командировки в страната.

Съгласно чл. 43, ал. 2, т. 1 и 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, кметoвете на общините подпомагат органите на МО по воденето на военния отчет и предоставят помещения и осигуряват *административно* дейността на органите на Министерството на отбраната по военния отчет.

Дейност 283 „Превантивна дейност за намаляване на вредните последствия от бедствия и аварии” и дейност 284 „Ликвидиране на последици от стихийни бедствия и производствени аварии”

В тези дейности се отчитат средствата от допълнителните трансфери предоставени по бюджетите на общините от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 5.1 от ЗДБРБ за 2024 г.

Дейност 285 „Доброволни формирания за защита при бедствия“

Средствата за тази дейност са определени на база вписаните доброволни формирания (ДФ) в Регистъра на доброволните формирания за защита при бедствия към МВР (ГДПБЗН) по чл. 47, ал. 1 от Закона за защита при бедствия към 31 август 2023 г. и приетите стандарти с натурални и стойностни показатели с РМС № 346 от 2023 г., изменено и допълнено с РМС № 847 от 2023 г.

Средствата за допълнително финансиране на доброволните формирания (новосформирани след 31.08.2023 г., увеличение на броя на доброволците във сформирани доброволни формирания) се предоставят на общините по реда на чл. 24 от ПМС № 13 от 2024 г. В тази връзка общините следва да представят в МФ искане, подписано от кмета на общината и съответните приложения към него, съгласно съвместните Указания на МВР и МФ (УК-2 от 23.03.2020 г.). Указанията са публикувани на интернет страницата на МФ на адрес: <http://www.minfin.bg>, *категории: Публични разходи/ Финанси на общините/ документи/ 2020 г.*, със следните приложения:

Приложение № 2- Справка за необходимите средства за подмяна на екипировка (при изтекъл срок на ползване);

Приложение № 3 - Справка за одобрените средства за финансиране на доброволното формирание със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година и отчетените разходи;

Приложение № 4 - Справка за изплатени възнаграждения и осигурителни вноски на доброволци за обучение;

Приложение № 5 - Справка за изплатени възнаграждения и осигурителни вноски на доброволци за изпълнение на задачи за защита при бедствия.

Писмото с искането на кмета на общината и съответните справки за първото шестмесечие на 2024 г. следва да бъдат предоставени в МФ сканирани в срок до 10 юли 2024 г., а за второ шестмесечие до 6 декември 2024 г. чрез системата за електронен обмен на съобщения, включително и във формат MS Excel.

Във връзка с реализирани към 31.12.2023 г. преходни остатъци по бюджетите на общините в тази дейност, обръщаме внимание, че съгласно разпоредбата на чл. 91, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г., неувоените средства, постъпили през преходни години, могат да се разходват и за капиталови разходи. В тази връзка те могат да се разходват и за оборудване на доброволните формирания със специализирана техника и оборудване, във връзка с чл. 31 и чл. 31б от Наредба за реда за създаване и организиране на дейността на доброволните формирания за предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и извънредни ситуации и отстраняване на последиците от тях, приета с Постановление № 123 на Министерския съвет от 2012 г.

3. Функция „Образование“

Дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците в детските градини, училищата и центровете за специална образователна подкрепа (ЦСОП) се финансират по стандарти за дете или ученик, стандарти за група/паралелка и стандарти за институция.

Дейностите за осигуряване на ученическо общежитие се финансират по нормативи за ученик, група и институция, а целодневната организация на учебния ден се финансира по норматив за група и норматив за ученик.

Средствата от държавния бюджет, получени при прилагането на стандартите за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование или на нормативите за ученическо общежитие и за целодневна организация на учебния ден, се увеличават с регионален коефициент съгласно чл. 3, ал. 3 от Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (НФИСПУО), в зависимост от регионалната група на общината, в която се

намират институциите. За целите на определянето на регионалния коефициент общините се групират в осем групи, съгласно Приложение № 5 към т. 5 от РМС № 346 от 2023 г., изм. и доп. с РМС № 847 от 2023 г. За всяка от групите се определя различна стойност на регионалния коефициент, съгласно чл. 3а от НФИСПУО.

Средствата от прилагането на регионалния коефициент са част от средствата от държавния бюджет за делегираните от държавата дейности за образование и се разпределят заедно със средствата по стандартите/нормативите чрез утвърдените от първостепенните разпоредители с бюджет формули.

Първостепенните разпоредители с бюджет разпределят получените средства от държавния бюджет по стандартите и нормативите за финансиране на дейностите за възпитанието и обучението на децата и учениците в детските градини, училищата и ЦСОП, както и за осигуряване на общезития и целодневна организация на учебния ден въз основа на утвърдени от тях формули, независимо дали институциите прилагат система на делегиран бюджет.

Първостепенните разпоредители с бюджет определят и утвърждават бюджет на всяка институция в системата на предучилищното и училищното образование, в съответствие с разпределението на средствата по стандарти, допълващи стандарти и нормативи за дете или ученик, определени с акта по чл. 282, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищно образование (ЗПУО), регионалния коефициент и средствата по чл. 282, ал. 24 от ЗПУО.

Напомняме, че съгласно чл. 282, ал. 24 от ЗПУО в бюджетите на държавните и общинските училища и детски градини, прилагащи система на делегиран бюджет, се включват и разходи за сметка на:

- установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на училището или детската градина;
- собствените приходи на училището или детската градина;
- допълнително финансиране, извън средствата по чл. 280, ал. 3 от ЗПУО, осигурено за сметка на други средства по бюджета на финансиращия орган;
- дължимите към бюджета на училището средства, непреведени от финансиращия орган към края на предходната година.

Разпоредбата на чл. 289, ал. 1 от ЗПУО регламентира правата, които прилагането на система на делегиран бюджет дава на директора на съответната институция, в т.ч. на второстепенен разпоредител с бюджет, а в общините с районно деление – на второстепенен или третостепенен разпоредител с бюджет по решение на общинския съвет, да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, в т.ч. между дейности, като уведомява за това първостепенния разпоредител с бюджет, както и да се разпорежда със средствата на училището.

Напомняме, че съгласно т. 44 от съвместно указание на министъра на финансите и БНБ № ДДС № 07/2023 г. (БНБ № БНБ–136834/01.12.2023 г.) централизираните съгласно разпоредбите на указанието остатъци от банковите бюджетни сметки на общинските училища и дейности в системата на културата, прилагащи делегирани бюджети, остават за ползване от тях и през 2024 г. и подлежат на възстановяване от общината, където са били централизираны.

Средствата за ученици в самостоятелна форма на обучение не се предоставят от първостепенните разпоредители с бюджет на училищата до приключване на изпитите за определяне на годишните оценки по учебните предмети от училищния учебен план. В случаите когато броят на явилите се ученици е по-малък от броя на записаните ученици в самостоятелна форма по данни от Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование към 1 януари на текущата годината на училищата се предоставят средствата само за броя на явилите се на изпитите ученици, а

неиздължените средства се отнасят в резерва и се разходват по реда на чл. 282, ал. 11 от ЗПУО.

Допълнителните средства за 2024 г. за ученик в дневна форма на обучение и в дуална система на обучение в първи и втори гимназиални етапи се осигуряват по два различни допълващи стандарта в зависимост от вида на паралелката. Единият е за ученици в паралелки за професионална подготовка в неспециализирани училища, за ученици в специализирани и специални училища и в ЦСОП. Към него се отнасят и учениците в гимназиален етап в непрофилирани паралелки, които се обучават по училищни учебни планове и програми, утвърдени при условията и реда на отменения Закон за народната просвета и Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план.

Вторият допълващ стандарт е само за ученици в профилирани паралелки в неспециализирани училища.

Във връзка с отпадането на таксите за ползване на детски градини и таксите за дейности по хранене на децата в задължителното предучилищно образование извън финансираното от държавата, по бюджетите на общините са разпределени средства по норматив за издръжка на дете в общинска детска градина или общинско училище, включващ и компенсиране отпадането на съответните такси по ЗМДТ. С предоставените средства се финансират разходи за издръжка дейностите в съответните групи за предучилищно образование.

С разпоредбата на чл. 45, ал. 1 от ПМС № 13 от 2024 г., с цел постигане на по-ефикасно използване на средствата, съобразено с потребностите на институциите на предучилищното образование, се дава възможност кметът на съответната община да може да определя диференциран размер на средствата по норматива за издръжка на дете в общинска детска градина или общинско училище, включващ и компенсиране отпадането на съответните такси по ЗМДТ, определени по бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет за финансиране на делегираните от държавата дейности по функция „Образование“.

Регламентирано е, че за децата в групи с полудневна организация на предучилищното образование се определят не по-малко от 30 на сто от средствата по норматива за издръжка на дете в общинска детска градина или общинско училище, включващ и компенсиране отпадането на съответните такси по ЗМДТ.

Доколкото средствата по норматива за издръжка на дете в общинска детска градина или общинско училище, включващ и компенсиране отпадането на съответните такси по ЗМДТ се предоставят на общините като част от общата субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности, разходите, финансирани с тях, следва да се отчитат като разходи за делегираните от държавата дейности по функция „Образование“.

Средства за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците в частните детски градини и училища, включени в системата на държавното финансиране и за изплащане на стипендии на учениците и за ресурсно подпомагане в частните училища се предоставят на частните институции под формата на субсидии, като се отчитат в разходен параграф 43 или параграф 45 от ЕБК за 2024 г., в зависимост от индивидуалните специфики на конкретната институция.

Напомняме, че формулите за 2024 г. по чл. 282, ал. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование следва да бъдат утвърдени в срок до 28 февруари 2024 г.

Съгласно чл. 91, ал. 3 от ЗДБРБ за 2024 г. неусвоените към 31 декември 2023 г. средства по бюджетите на общините от трансфери по чл. 52, ал. 1, т. 1, буква „а“ от ЗПФ постъпили през предходни години във функция „Образование“, могат да се разходват за същите цели, както и за капиталови разходи, ако това не противоречи на условията, определени в нормативния акт, с който са одобрени.

Напомняме, че съгласно чл. 41а, ал. 1 от НФИСПУО по решение на директора, при условие че са осигурени другите разходи от делегирания бюджет на училището, детската градина или центъра за подкрепа на личностното развитие, при спазване на ограниченията на ал. 3 от същия член, могат да се извършват основни ремонти и да се придобиват дълготрайни активи за сметка на средства с източник:

- остатъци от предходни години, с изключение на целевите средства, прехвърлени като преходен остатък;
- собствени приходи;
- субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности, разпределяна чрез формула.

В **дейност 311 „Детски градини“** се планират и отчитат средствата за обучението и възпитанието на децата в предучилищното образование по определените с РМС № 346 от 2023 г., изм. и доп. с РМС № 847 от 2023 г. стандарти, по норматива за подпомагане на храненето и по норматива за издръжка на дете в общинска детска градина или общинско училище, включващ и компенсирание отпадането на съответните такси по ЗМДТ.

С определените по натурални и стойностни показатели средства от държавния бюджет по функция „Образование“ се финансират разходите за персонал и присъща издръжка с изключение на разходите за медицински персонал за дейностите за предучилищно образование на децата до постъпването им в I клас, осъществявано в групи в детските градини.

В **дейност 312 „Специални групи в детски градини за деца със СОП“** се планират и отчитат текущите разходи за децата в специалните групи за деца с умствена изостаналост, нарушено зрение, езиково-говорни нарушения и увреден слух в детска градина, а в **дейност 318 „Подготвителна група в училище“** се включват същите разходи, както за задължителното предучилищно образование на децата до постъпването им в I клас, осъществявано в групи в детските градини.

В **дейностите 321, 322, 323, 324 и 326** се планират и отчитат текущите разходи на училищата – специални, неспециализирани, специализирани и професионални гимназии, както и на центровете за специална образователна подкрепа. Средствата по стандартите, разпределени чрез формула, средствата по допълващите стандарти и нормативи за учениците, както и средствата за занимания по интереси, организирани от училището, се включват в бюджетната дейност, в която се отнася училището/ЦСОП, с изключение на нормативите за ресурсно подпомагане.

Директорът на училището/ЦСОП може да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, в т.ч. и по дейности. За промените се уведомява ПРБ.

В стандартите по образование **не се включват** средствата за работа с деца и ученици от уязвими групи, за издръжка на паралелки за придобиване на квалификация по защитени специалности от професии и такива с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда, за издръжка на защитените детски градини и училища, за познавателни книжки и учебници за децата от подготвителните групи и за учениците до VII клас, за закрила на децата с изявени дарби, за безплатния превоз на децата в задължителна предучилищна възраст и учениците, за компенсирание на транспортни разходи или за наем по месторабота на педагогическия персонал, за финансиране на здравни кабинети в училища и детски градини, както и средствата за физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно-туристическа дейност на деца и учаци в институции в системата на предучилищното и училищното образование.

Преходните остатъци от стипендии се разчитат в разходен параграф 40-00 от ЕБК за 2024 г.

В **дейност 332 „Общежития“** се планират и отчитат текущите разходи на общежитията. Средствата, определени с норматива за институция се разпределят чрез механизма на формулата само за ученическите общежития по чл. 49, ал. 3 от ЗПУО.

В дейност 337 „**Център за подкрепа за личностно развитие**“ се планират и отчитат текущи разходи за заниманията по интереси, организирани от центровете за подкрепа за личностно развитие, както и разходите за извършваните от астрономическите обсерватории и планетариуми дейности. Средствата от държавния бюджет се определят в зависимост от броя на учениците в дневна, самостоятелна, индивидуална и комбинирана форма и в дуална система на обучение в съответната община, като с тях се финансират частично разходите за персонал и за присъща издръжка за изпълнението на определен минимален брой часове за дейности по интереси, включени в одобрените годишни програми на центровете за подкрепа за личностното развитие (ЦПЛР). В тази дейност се планират и отчитат и разходите за дейности по кариерно ориентиране на деца и ученици, извършвани от ЦПЛР, като от държавния бюджет се финансират 80 на сто от размера на средствата, определени съгласно § 1а, ал. 2 от НФИСПУО.

В дейност 338 „**Ресурсно подпомагане**“ се планират и отчитат разходите по норматива за създаване на условия за приобщаващо образование на деца и ученици на ресурсно подпомагане в детските градини и училищата, в които възпитават и обучават децата и учениците. В същата дейност се планират и отчитат разходите по норматив за ресурсно подпомагане в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, които изпълняват дейностите по ресурсното подпомагане.

В дейност 389 „**Други дейности по образованието**“ се планират и отчитат средствата от държавния бюджет за **безплатен транспорт на** децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците, и по допълващ стандарт за поддръжка на автобуси, предоставени на училища – за персонал (шофьори на училищните автобуси), разходи за горива, винетки, застраховки, ремонт и др. В същата бюджетна дейност се отчитат средствата за занимания по интереси за дейности, извършвани от първостепенните разпоредители с бюджет в съответствие с чл. 16в от НФИСПУО.

В дейност 389, подпараграф 42-19 „Други текущи трансфери за домакинствата“, от ЕБК за 2024 г. следва да се отчита и разходването на средствата, предоставени на основание чл. 283, ал. 12 от ЗПУО за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места.

Когато ПРБ прехвърля разходните ангажименти на училището (напр. разходите за възнаграждения и осигуровки на шофьорите на училищни автобуси) по дадена дейност, които са отговорност на ПРБ, той следва да прехвърли и средствата, които е получил за тази дейност.

Средствата за закупуване на учебници и учебни помагала, за компенсиране на разходите за транспорт или за наем по месторабота, за изплащане на допълнително възнаграждение за постигнати резултати от труда на директорите на общинските детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие и центрове за специална образователна подкрепа, както и за работа с деца и ученици от уязвими групи, се предоставят на общините по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ въз основа на акт на Министерския съвет, предложен от министъра на образованието и науката.

Предвидените в централния бюджет средства за закрила на деца с изяви дарби съгласно Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изяви дарби, приета с Постановление № 298 на Министерския съвет от 2003 г., се предоставят по бюджетите на общините, изпълняващи мерки за закрила на децата с дарби, по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ въз основа на акт на Министерския съвет.

Съгласно чл. 286, ал. 3 от ЗПУО средствата от държавния бюджет за национални програми за развитие на образованието се одобряват от Министерския съвет. Те се предоставят по бюджетите на общините по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ.

На основание чл. 282, ал. 18 от ЗПУО в случаите на разлики между разчетения брой на децата и учениците, въз основа на които са предвидени средствата от държавния

бюджет за развитие на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие със ЗДБРБ за 2024 г. и данните по Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование към 1 януари 2024 г., се извършват компенсирани промени по съответните бюджети и бюджета на Министерството на образованието и науката (МОН) за размера на средствата, необходими за отстраняване на тези разлики. Съгласно разпоредбите на ал. 19 и 20 от същия член, когато разчетеният брой на децата и учениците, на групите и паралелките, както и на образователните институции е по-висок от броя им по информационната система, до извършването на промените по ал. 18 първостепенният разпоредител с бюджет заделва като резерв разликата от средствата, формирана по съответния стандарт, респективно когато разчетеният брой на децата и учениците, на групите и паралелките, както и на образователните институции е по-нисък от броя им по информационната система, средствата по формулата за съответната дейност се разпределят, като недостигът се разпределя пропорционално на средствата по формула до извършването на промените по ал. 18.

Обръщаме внимание, че съгласно чл. 282, ал. 21 от ЗПУО промени в разпределението на средствата по формула през бюджетната година в резултат от промени в броя на децата и учениците се допускат само в случай на преместване на дете или ученик между институции, финансирани от един и същ първостепенен разпоредител с бюджет с изключение на случаите на преместване на ученик в друго училище по реда на чл. 199, ал. 1, т. 4 от същия закон и когато в началото на учебната година е необходимо да бъде финансиран по-големият брой на децата и учениците или на групите и паралелките в някои институции, финансирани от един и същ първостепенен разпоредител с бюджет.

Общините публикуват на интернет страницата си информация по институции и по компоненти за разпределението на средствата по формули.

На основание чл. 290, ал. 3 от ЗПУО и чл. 9 от НФИСПУО училищата и детските градини, прилагащи система на делегиран бюджет, следва да публикуват на интернет страницата си утвърдения си бюджет и отчета за изпълнението му.

Напомняме, че съгласно чл. 41, ал. 1 от ПМС № 13 от 2024 г. първостепенните разпоредители с бюджет предоставят на училищата, на детските градини и на центровете за подкрепа на личностното развитие в системата на предучилищното и училищното образование средствата по стандарти, разпределени по формули, и целевите средства в срок до 7 работни дни от получаването им от централния бюджет. За училищата, включени в СЕБРА, предоставянето на средствата се извършва чрез залагането на месечни лимити за плащания.

4. Функция „Здравеопазване”

Стандартите за финансиране на детските ясли, детските кухни, здравните медиатори и общинските съвети по наркотични вещества и превантивните информационни центрове са завишени спрямо 2023 г. във връзка с разчетени средства за увеличение на минималната работна заплата от 1 януари 2024 г. от 780 лв. на 933 лв. Завишени са стандартите за финансиране на детските ясли и във връзка с разчетени средства за увеличение на възнагражденията на педагогическия персонал за продължаване на политиката за увеличение на доходите на педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование за достигане до ниво от 125 на сто от средната работна заплата за страната за преходната година и свързания с това ръст на осигурителните вноски за сметка на работодателя.

Увеличени са стандартите за финансиране на медицинското обслужване в здравните кабинети в държавните и общинските детски градини и училища в частта за издръжка, в т.ч. за допълнителни средства за лекарства и консумативи съгласно Наредба № 3 от 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата, издадена от министъра на

здравеопазването. Също така са разчетени допълнително средства за издръжката на яслени групи към детските градини и общинските съвети по наркотични вещества и превантивните информационни Непроменен остава нормативът за компенсиране отпадането на таксите в детските ясли и поемането на издръжката им като държавна отговорност.

Предвидените в чл. 1, ал. 5, т. 3.3. от ЗДБРБ за 2024 г. средства за компенсиране на разходите за отглеждане, възпитание и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в общински детски ясли и яслени групи в държавни и общински детски градини се изплащат на родителите при ред и условия, регламентирани в Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места, приета с Постановление № 206 на Министерския съвет от 23.10.2023 г. Средствата следва да се отчитат в дейност 469 „Други дейности по здравеопазването“, подпараграф 42-19 „Други текущи трансфери за домакинствата“ от ЕБК за 2024 г.

За изпълнението на дейностите, заложи в Националната стратегия за борба с наркотиците 2020 – 2024 г. са разчетени допълнително 0,5 млн. лв. по бюджетите на общините.

Средствата за *пътните разходи на правоимащи болни* и средствата за *командировките на експертите от ТЕЛК* се предоставят на общините по реда на чл. 22 и чл. 23 от ПМС № 13 от 2024 г.

Средствата за *командировките на експертите от ТЕЛК* се предоставят на общините въз основа на отчетени разходи, на базата на представена справка за фактически разходваните средства за изпълнение на чл. 34, ал. 1 на Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи, приет с Постановление № 83 на Министерския съвет от 2010 г. (**Приложение № 8**).

Средствата за *пътните разходи на правоимащи болни* се предоставят на общините въз основа на отчетени разходи, на базата на **справка за действително извършените разходи, съгласно списък на заболяванията, състоянията и честотата на пътуванията на правоимащите болни за 2024 г.** (**Приложение № 9**).

Справките по Приложение № 8 и Приложение № 9 за първо шестмесечие следва да бъдат предоставени сканирани в срок до 10 юли 2024 г., а за второ шестмесечие до 6 декември 2024 г., чрез системата за електронен обмен на съобщения, включително и във формат MS Excel.

5. Функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“

Група „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“

В рамките на определените средства по стандартите, приети с РМС № 346 от 2023 г., изм. и доп. с РМС № 847 от 2023 г., се планират разходите за персонал и издръжка в съответната дейност.

Напомняме, че от 1 януари 2022 г. влезе в сила Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, приета с Постановление № 343 на Министерския съвет от 2020 г. В тази връзка в приетите с РМС № 346 от 2023 г., изм. и доп. с РМС № 847 от 2023 г. стандарти за финансиране на делегираните от държавата социални дейности, са разчетени средства за увеличение на възнагражденията

на персонала в съответствие с наредбата и с приетата за страната минимална работна заплата от 01.01.2024 г.

През 2021 г. социалната услуга „Асистентска подкрепа“ е определена да се финансира като делегирана от държавата дейност. Същата ще продължи да се финансира като такава и през 2024 г. Правилата за предоставяне на тази услуга са определени с чл. 93 от Закона за социалните услуги. Натуралният показател е „субсидиран брой потребители“, който служи за определяне на общия размер на средствата за финансиране на услугата и за разпределението им по общини. В размера на стандарта са разчетени средства за: възнаграждение на асистента и съответните задължителни осигурителни вноски от работодателя; разходи за работно облекло; разходи за надграждащи обучения и супервизия; разходи за администриране на услугата; разходи за транспорт по време на изпълнение на служебните задължения.

Обръщаме внимание, че средствата за предоставяне на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ се планират и отчитат в дейност 561 „Асистентска подкрепа“, средствата за предоставяне на личната помощ по Закона за личната помощ - в дейност 562 „Асистенти за личната помощ“, а средствата за „социален асистент“ и „домашен помощник“ – в дейност 545 „Социални услуги в домашна среда“, съгласно ЕБК за 2024 г.

Средствата за външни доставчици следва да се планират и отчитат в параграф 45-00 „Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел“, от ЕБК за 2024 г.

Съгласно чл. 19, ал. 1 от ПМС № 13 от 2024 г. *за заявленията от общините, но неразкрити специализирани институции, социални услуги в общността и асистентска подкрепа*, предоставените през съответното тримесечие средства се възстановяват в централния бюджет до 10 юли 2024 г. за първото шестмесечие, а за второто шестмесечие - до 6 декември 2024 г. В изпълнение на горесцитираната разпоредба общините, които са възстановили средства, следва да представят в МФ справка - **Приложение № 10**. Справката за първо шестмесечие следва да бъде предоставена сканирана в срок до 10 юли 2024 г., а за второ шестмесечие до 6 декември 2024 г., чрез системата за електронен обмен на съобщения

В изпълнение на § 1а от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане през 2024 г. ще се предоставят средства за изплащане на действително извършени разходи за месечни помощи за джобни разходи на ученици, настанени по реда на Закона за закрила на детето в социални услуги за резидентна грижа, които не са делегирани от държавата дейности. Необходимите средства за тази цел ще се предоставят допълнително на общините по реда по реда на чл. 20 от ПМС № 13 от 2024 г. въз основа на представена Справка за фактически разходваните средства за месечни помощи за джобни разходи на ученици, настанени по реда на Закона за закрила на детето в социални услуги за резидентна грижа, които не са делегирани от държавата дейности (**Приложение № 11**). Справката за първото шестмесечие следва да бъде получена в МФ до 10 юли 2024 г., а за второто шестмесечие – до 6 декември 2024 г., чрез системата за електронен обмен на съобщения.

Съгласно чл. 66 от ЗДБРБ за 2024 г. максималният размер на присъдената издръжка, която се изплаща от държавата по чл. 152, ал. 1 от Семейния кодекс, за 2024 г. е 100 лв. Средствата за фактически разходваните средства за присъдена издръжка се предоставят на общините по реда на чл. 26 от ПМС № 13 от 2024 г.

Средствата за изплащане на присъдена издръжка се предоставят на общините въз основа на отчетени разходи, на базата на представена Справка за фактически изплатените средства за присъдена издръжка по реда на Наредбата за определяне на реда за изплащане от държавата на присъдена издръжка за съответното шестмесечие на 2024 г. (**Приложение № 12**), и разшифровка на сумите на ред „Други“, в случай че има такива - (**Приложение № 12а**). Справката и разшифровката към нея се изготвят в левове (без

стотинки). Справката за първо шестмесечие следва да бъде предоставена сканирана в срок до **10 юли 2024 г.**, а за второ шестмесечие до **6 декември 2024 г.**, чрез системата за електронен обмен на съобщения и във формат MS Excel.

6. Функция „Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело”

Група „Култура”

Дейност 738 „Читалища”

В срока по чл. 97 от ЗПФ общините представят в МФ, дирекция „Финанси на общините”, Справка за разпределение на субсидията за 2024 г. по читалища (**Приложение № 13**). Справката следва да бъде изпратена *във формат Excel*, с придружително писмо от кмета на общината чрез системата за електронен обмен на съобщения.

При възможност от бюджета на общината, както и от реализирани преходни остатъци в държавните дейности (с изключение на тези по функция „Образование“) към 31.12.2023 г., се предвиждат средства за изплащане на обезщетения за придобито право на пенсия и за неизползван платен годишен отпуск за читалищни служители, на които предстои пенсиониране през 2024 г.

Дейност 739 „Музеи, художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с национален и регионален характер” и дейност 751 „Библиотеки с национален и регионален характер”.

В рамките на определените средства по стандартите, приети с РМС № 346 от 2023 г., изм. и доп. с РМС № 847 от 2023 г. се планират разходите за персонал и издръжка в съответната дейност.

Определените средства по допълващи стандарти за закрити площи следва да се планират и разходват за текуща издръжка.

Следва да се има предвид, че *субсидираната численост не е щатна численост*, а е натурален показател, който служи за определяне на общия размер на средствата за финансиране на делегираните от държавата дейности и за разпределението им по общини. В рамките на тези средства се определя числеността на щатния персонал, средствата за заплати и съответните задължителни осигурителни вноски от работодател, както и останалите разходи за издръжка.

Обръщаме внимание, че с приетите разходи със ЗДБРБ за 2024 г. - с чл. 1, ал. 5, т. 5.1.1. за финансиране на музеи, галерии и библиотеките, и читалищата, по стандарти за финансиране и т. 5.2. за стандарти за делегирани от държавата дейности за субсидирани бройки – музеи, галерии и библиотеки, в т.ч. за Регионален център за съвременни изкуства "Топлоцентра" – 10 000,0 хил. лв., ще бъдат завишени *допълнително* стандартите за съответните институции. В тази връзка следва да се измени РМС № 346 от 2023 г., изменено и допълнено с РМС № 847 от 2023 г.

Средствата за допълнителното увеличение на стандартите ще бъдат предоставени по бюджетите на общините с акт на Министерския съвет, след приемането на Решението за изменение на РМС № 346 от 2023 г., изменено и допълнено с РМС № 847 от 2023 г.

7. Компенсации и субсидии за автомобилните превози

С чл. 12 от ПМС № 13 от 2024 г. са определени размерите, реда за разпределението и предоставянето на средствата на общините за намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници.

С чл. 17 от ПМС № 13 от 2024 г. е регламентиран реда за разпределението и предоставяне на общините на средствата по чл. 52, ал. 1, т. 2 от ЗДБРБ за 2024 г.

Средствата по чл.12, ал. 1, т. 2 – 4 и по чл. 17, ал. 1 от ПМС № 13 от 2024 г. се разпределят при условията и по реда, определени в наредбата по § 4, ал. 3 от заключителните разпоредби на Закона за автомобилните превози.

Средствата по чл. 12, ал. 1, т. 2 – 4 и по чл. 52, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗДБРБ за 2024 г. се предоставят по бюджетите на общините под формата на трансфер за други целеви разходи (подпараграф 31-28 от ЕБК за 2024 г.).

Отбелязваме, че с § 1 от **Постановление № 353 от 2023 г.** за изменение и допълнение на нормативни актове на МС, обн. ДВ, бр. 1 от 2024 г., **са направени изменения и допълнения** в Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, за субсидиране на обществени пътнически превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и за издаване на превозни документи за извършване на превозите, приета с Постановление № 163 на Министерския съвет от 2015 г.

Обръщаме внимание на следните по-важни промени:

С промяната на чл. 11, ал. 2 от Наредбата е регламентирано, че правото за безплатно пътуване на децата до 7 навършени години по вътрешноградския транспорт *се увеличава до 14 навършени години.*

Разширен е и обхвата на превозите, подлежащи на компенсиране, както следва:

С направените промени в чл. 19, т. 3-6 от Наредбата са увеличени са процентите на задължителното намаление спрямо цените по редовна тарифа на абонаментните карти при пътуване на ученици в дневна форма на обучение и студенти редовно обучение, включително докторанти в редовна форма на обучение, учащи в училищата, висшите училища и научните организации, включени в Регистъра на средните училища и детските градини и в Регистъра на акредитираните висши училища на МОН и лицата, получаващи пенсия при условията на глава шеста от Кодекса за социално осигуряване, навършили възраст по чл. 68, ал. 1 - 3 от същия кодекс. Увеличена е възрастта за безплатно пътуване по вътрешноградския транспорт на децата от *7 на 14 навършени години* и съответните намаления за тази категория пътници по междуселищния автомобилен транспорт – *сто на сто за децата до 7 навършени години и 50 на сто за децата от 7 до 14 навършени години.*

В т. 10 на чл. 19 *е добавена на новата категория правоимащи*, а именно – хората с увреждания с намалена работоспособност над 70,99 на сто, които пътуват с минимално намаление на цената на абонаментна карта по основни градски линии и по междуселищни автобусни линии от общинските и областните транспортни схеми – с 25 на сто, спрямо определената редовна цена по действащата тарифа на съответния превозвач, в съответствие с чл. 1, ал. 1, т. 1, буква "в" и т. 2, буква "в" от Постановление № 66 на Министерския съвет от 1991 г.

Някои важни моменти при планирането и отчитането на местните дейности през 2024 г.

1. Функция „Образование”

В *дейност 336 „Столове”* се планират и отчитат само разходите на столовете в училищата. Режийните разноски за ученическото хранене в столове включват разходите за персонал (заплати и осигурителни вноски) и за издръжка.

В *дейност 337 „Център за подкрепа за личностно развитие”* се планира и отчита частта на разходите за персонал и за текуща издръжка на центровете за подкрепа за

лично развитие, осигурявани за сметка на приходи по бюджета на общината. Изцяло се планират и отчитат разходите за персонал и за текуща издръжка на центровете за подкрепа за лично развитие, които не са осъществявали дейности преди 31.12.2020 г. В тази дейност се планира и отчита частта от разходите за дейности по кариерно консултиране и ориентиране, които са отговорност на ПРБ.

2. Функция „Икономически дейности и услуги“

Група „Транспорт и съобщения“

В дейност 832 „Служби и дейности по поддържане, ремонт и изграждане на пътищата“ се планират и средствата за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища. Съгласно чл. 51 от ПМС № 13 от 2024 г. трансферът за зимно поддържане и снегопочистване се предоставя за подпомагане на общините за дейностите за зимно поддържане на общинските пътища, регламентирани с Наредба № РД-02-20-19/2012 г. за поддържане и текущ ремонт на пътищата, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството (Наредбата) (обн., ДВ, бр. 91 от 2012 г.; попр., бр. 95 от 2012 г.). Видовете, обхватът и технологията на работите за зимно поддържане на пътищата, както и техническите изисквания и правилата, са разписани в глава четвърта на Наредбата.

Обръщаме внимание, че съгласно чл. 88 от ЗДБРБ за 2024 г. неусвоените към 31 декември 2023 г. средства по бюджетите на общините от трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища, постъпили през предходни години, може да се разходват през 2024 г. за дейностите по зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища съгласно съответната наредба за поддържане и текущ ремонт по чл. 36 от Закона за пътищата, както и за придобиване на дълготрайни материални активи за снегопочистване на територията на общината по решения на общинските съвети и за материали за обезопасяване срещу хлъзгане. Във връзка с често задавани въпроси от общини, с писмо на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, са дадени допълнителни разяснения относно конкретните видове работи, които могат да се извършват в рамките на чл. 11, ал. 2, т. 1, буква „в“ от Наредбата, а именно:

1. Цялостна проверка на общото експлоатационно състояние на пътната мрежа и предприемане на мерки за улесняване на работите по зимното поддържане на пътищата;
2. Депониране в обхвата на пътя на материали, които създават затруднения при снегопочистването или могат да станат причина за образуване на снегонавявания;
3. Отстраняване на направляващите пластмасови стълбчета;
4. Сигнализиране с пътен знак от двете страни на пътното платно на стеснените пътни участъци и участъците с интензивни снеговалежи;
5. Отстраняване на повредите на настилната чрез запълване на пукнатините и изкърпване на дупките;
6. Подравняване и профилиране на банкетите;
7. При необходимост - освежаване на хоризонталната маркировка на пътищата;
8. Цялостен преглед на мостовете и водостоците и извършване на необходимите ремонтни работи по тях;
9. Поставяне на снегозадържащи огради на пътните участъци, изложени на опасност от снегонавявания;
10. При извършване на строителни работи по пътищата през зимата – предприемане на мерки за нормално протичане на движението и провеждане на мероприятията по зимно поддържане. На тези участъци не трябва да се допуска складиране на материали, прокопаване на пътното платно, нарушение на сигнализацията, нанасяне на кал на платното за движение и др.

В изпълнение на чл. 18, ал. 3 на ПМС № 13 от 2024 г. общините, включени в приложение № 4 към чл. 18, ал. 1 от постановлението, представят Справка за фактически извършените и разплатени разходи за доставки на хляб и основни хранителни продукти (Приложение № 14), както и Справка-декларация за осъществен контрол по реда на чл. 18, ал. 4 от ПМС № 13 от 2024 г. (Приложение № 15). Справките се изпращат в МФ, дирекция „Финанси на общините“, в срок **до 6 декември 2024 г.** чрез Системата за електронен обмен на съобщения, а в случай на възникнал технически проблем със системата, по изключение справките се изпращат на хартиен носител в същия срок. Общините, които нямат сключени договори и не са извършвали разходи, **задължително** изпращат и двете справки, попълнени с нулеви стойности, като изрично в забележка в справката-декларация посочват причините, поради които дейностите не са извършвани.

Обръщаме внимание, че наименованията и броят на населените места, посочени в справката-декларация, следва напълно да съответстват на посочените в приложението към постановлението. В случай на промяна в броя на маршрутите, поради оптимизиране на транспортната схема, същото следва да се запише в забележка към справката –декларация и изрично да се посочи за кой маршрут се отнася, като не се допуска промяната в броя на маршрутите да бъде за сметка на отпадане на доставки за населени места, посочени в постановлението. Когато за определен маршрут, включен в приложение № 4 към чл. 18, ал. 1 от постановлението, не се извършват доставки на хляб и основни хранителни продукти, в забележка **задължително** в справката-декларация се посочва причината, поради която маршрутът не се изпълнява, като полагащата му се част от авансово предоставените средства следва да се възстанови от общината в централния бюджет по определения за това ред с постановлението за изпълнение на бюджета. Не се допуска пренасочване на средствата, предвидени за маршрута, който не се изпълнява към други изпълнявани маршрути. **Обръщаме внимание, че няма да се приемат и одобряват справки, в които изрично в забележка в справката – декларация общината не е посочила причините, поради които е настъпила промяна в броя на маршрутите или не се изпълнява даден маршрут/и.**

Следва да се има предвид, че средствата се предоставят за покриване на част от транспортните разходи, извършвани от общините по сключени договори за доставка на хляб и основни хранителни продукти, разчетени са на база на подадена информация от общините и не предвиждат пълно компенсиране на извършените разходи. В случай на надвишаване на определените за дадена община средства, разликата е за сметка на бюджета на общината.

Обръщаме внимание, че при попълването на двете справки следва стриктно да се спазват съдържащите се в забележките към тях указания. Справките се попълват в лева (без стотинки).

Предоставените по бюджетите на общини допълнителни трансфери за покриване на част от транспортните разходи, извършвани от общините по сключени договори за доставка на хляб и основни хранителни продукти за 2024 г. в планински и малки селища с население до 500 жители (без курортите), се отчитат по съответните разходни параграфи/подпараграфи в **дейност 898 „Други дейности по икономиката“**.

3. Функция „Разходи, неклассифицирани в другите функции“

Всички разходи за лихви, както в делегираните от държавата, така и в местните дейности, се отчитат в тази функция по съответните разходни параграфи/подпараграфи в **дейност 910 „Разходи за лихви“**. Не се допуска отчитане на разходи за лихви в останалите функции.

Обръщаме внимание, че разходите за лихви по финансов лизинг и търговски кредит се отчитат по разходен подпараграф 29-10 от ЕБК за 2024 г., а разходите за лихви по

дължими заеми, предоставени от централния бюджет (включително и лихви за просрочие), други бюджети и от сметки за средствата от ЕС по разходен подпараграф 29-90 от ЕБК за 2024 г.

VIII. РАЗЧЕТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА КАПИТАЛОВИ РАЗХОДИ, ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ЦЕЛЕВАТА СУБСИДИЯ ЗА КАПИТАЛОВИ РАЗХОДИ, ЗАЯВКИ ЗА ЗАРЕЖДАНЕ НА ЛИМИТ ЗА ПЛАЩАНИЯ ОТ ЦЕЛЕВА СУБСИДИЯ ЗА КАПИТАЛОВИ РАЗХОДИ

В съответствие с чл. 94, ал. 3, т. 6 от ЗПФ общинският съвет с решението за приемане на бюджета на общината следва да одобри и разпределението на целевата субсидия за капиталови разходи, определена с чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. С тази субсидия може да се одобри финансиране на капиталови разходи за обекти за строителство и основен ремонт, за придобиване на материални и нематериални дълготрайни активи и за проучвателни и проектни работи, включително за съфинансиране и за плащания по заеми за капиталови разходи, ако се планират такива разходи. С чл. 53, т. 1 на ЗДБРБ за 2024 г. е определен общият размер на целевата субсидия за капиталови разходи от централния бюджет, по механизъм съгласно приложението към чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. Общината следва да разпредели средствата от целева субсидия за капиталови разходи в съответствие с национални, регионални и секторни политики, като приоритетно следва да се осигурява финансирането на преходните обекти, включително и на замразените обекти. Препоръчваме на общинските съвети решенията за одобряването на годишните задачи на обектите за строителство и основен ремонт за 2024 г. да се вземат на база сметните стойности на обектите, годините за започване/завършване на обектите, указанията, дадени в **Приложение № 16** и отчетите за финансиране на капиталовите разходи към 31.12.2023 г., изготвени в модула за капиталови разходи на ИСО, включващи всички източници за финансиране. Препоръката за приоритетното осигуряване на финансиране на започналите, но незавършени обекти е с цел въвеждането им в експлоатация в краткосрочен план и по-големи ползи за обществото от извършените инвестиционни разходи. Изключително важно е сметните стойности на строителните обекти да са актуализирани, както е посочено в Приложение № 16. Обръщаме внимание, че това е изключително важно за анализа на капиталовите разходи и съответните управленски решения кои обекти да се предвидят за финансиране през настоящата година. Например ако от общо сметната стойност по отчета за финансиране на капиталови разходи на общината към 31.12.2023 г. извадим общо усвоеното към края на предходната година и общо усвоеното към отчетния период ще получим размера на необходимите средства за завършване на обектите, чието строителство не е завършено.

С решението за приемане на бюджета на общината, общинският съвет може да даде съгласие кметът на общината, по реда на чл. 57 от ЗДБРБ за 2024 г. и чл. 50 от ПМС № 13 от 2024 г., да направи предложение до министъра на финансите за трансформиране на целевата субсидия за капиталови разходи в трансфер за други целеви разходи за финансиране на неотложни текущи ремонти на общински пътища, на улична мрежа, на сгради, публична общинска собственост. Средствата от целева субсидия за капиталови разходи по чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г., предвидени за текущи ремонти се одобряват по бюджета на общината като резерв за непредвидени и неотложни разходи и се отразяват в модул „Капиталови разходи и текущи ремонти“ в „Заделени средства за резерв“.

Обръщаме внимание, че в изпълнение на чл. 50 от ПМС № 13 от 2024 г. към предложението на кмета на общината до министъра на финансите за трансформиране следва да бъдат приложени необходимите документи съгласно ал. 3 на чл. 50 от ПМС № 13 от 2024 г. Съгласно чл. 50, ал. 1 и 2 от ПМС № 13 от 2024 г. предложението на кмета на

общината до министъра на финансите може да се направи най-късно до 7 работни дни преди 10 април и 10 юли 2024 г.

В предложението на кмета на общината до министъра на финансите за трансформация задължително се посочват данни, свързани с процедурата по Закона за обществените поръчки – нормативно основание, дата на обявяване, приключила/неприключила, обжалвана/необжалвана, сключен договор с изпълнител, № и дата на сключения договор, срок за изпълнение на договора.

Регламентираните с чл. 49 от ПМС № 13 от 2024 г. ограничения са, че със средства от целевата субсидия за капиталови разходи не могат да се финансират разходи за общинската администрация за придобиване на леки автомобили, включително за плащания по договори за лизинг от предходни години, мобилни телефони и стопански инвентар.

Паричните постъпления от продажба на общински нефинансови активи, съгласно чл. 127, ал. 2 от ЗПФ, се разходват само за финансиране на изграждането, за основен и текущ ремонт на социална и техническа инфраструктура, както и за погасяване на ползвани заеми за финансиране на проекти на социалната и техническата инфраструктура и за погасяване на временни безлихвени заеми, отпуснати по реда на чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.

В изпълнение на изискванията на чл. 55 от ЗДБРБ за 2024 г., разчетите за финансиране на капиталовите разходи на общините, одобрени с решения на общинските съвети се изготвят, представят в МФ **и се публикуват на интернет страниците на общините** при следните условия и ред:

За 2024 г., одобрените от общинския съвет при приемане на бюджета на общината разчети за финансиране на капиталовите разходи по чл. 94, ал. 3, т. 6 от ЗПФ, се отразяват в модул „Капиталови разходи и текущи ремонти“ разходи, в списъка с обекти за 2024 г. при стриктно спазване на изискванията, определени в наше писмо № ФО-17 от 13.09.2023 г. и указанията, дадени в приложение № 16. Разчета за финансиране на капиталови разходи по първоначалния план се предава в МФ в срока за предаване на бюджета на общината. В случаите, в които преди приемане на бюджета на общината е получен допълнителен трансфер за финансиране на капиталови разходи и финансирането е отразено в модула, то към бюджета се представя обяснителна записка за разликата с планираните по бюджета капиталови разходи.

Напомняме, че съгласно писмо № ФО-23 от 2019 г. длъжностното лице от звеното по териториално и селищно устройство следва да съгласува данните в частта за проучвателни и проектни работи, за изграждане и основен ремонт на обектите, предвидени за финансиране. Необходимо е, преди предаване на разчетите от оторизираното длъжностно лице в ИСО, данните в тях да бъдат проверени от контролиращ оторизираното лице ръководител.

На основание чл. 56, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г. целевата субсидия за капиталови разходи по чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. се предоставя на общините до 5-то число на текущия месец, въз основа на заявки на общините, съгласно образец **Приложение № 17**.

Заявката се изготвя и изпраща електронно само чрез модул „Капиталови разходи и текущи ремонти“ в МФ, дирекция „Финанси на общините“ **до 25-то число на месеца**, предхождащ месеца, за който общината е заявила зареждане на лимит за плащания в СЕБРА, като в нея задължително се посочва размерът на усвоените средства от СЕБРА за 2024 г. към датата на подаването ѝ в МФ. С нея може да се заявяват средства за зареждане на лимит за плащания и в случаи, когато разходите не са фактурирани, но се очаква актуване на строително-монтажни работи, както и за авансови плащания на разходи по договори, предстоящи за извършване през следващия месец. В случаите, в които се заявяват средства за погашения по заеми за капиталови разходи, задължително се посочва номера на договора за заем, отразен в Регистъра за общинския дълг. Обръщаме внимание,

че заявката за зареждане на лимит за плащания от целева субсидия за капиталови разходи се разпечатва и подписва от съответните длъжностни лица и от кмета на общината на хартиен носител единствено с цел съхраняване в общината и за евентуалното ѝ предоставяне при поискване от МФ. За тази цел след изготвяне на заявката в модула, тя се генерира и разпечатва **преди подаването ѝ в МФ** чрез модула. Заявката се изпраща на хартиен носител, по изключение, само при възникнал технически проблем в рамките на срока за подаването ѝ. **Заявените суми следва да са в лева (без стотинки), в размер на подлежащите на извършване разходи през месеца, за който са заявени. В случаите, в които заявката и/или разчета за финансиране на капиталови разходи не са изготвени съгласно посочените по-горе изисквания, лимит за плащания от целева субсидия за капиталови разходи няма да бъде зареждан по СЕБРА, до привеждане на данните на общината в съответствие. Следва да се има предвид, че при изготвянето на заявките е необходимо да се включат тези разходи за обекти, чийто падеж за плащане настъпва през месеца, за който са заявени сумите, като напомняме, че за кодовете на целевата субсидия за капиталови разходи се прилага изискването за директно разплащане към контрагенти. Изключения от прилагането на това изискване се допускат само в случаите, когато плащанията със средства от целева субсидия за капиталови разходи са предназначени за погашения на задължения на контрагенти към Националната агенция за приходите, за погашения към банки и други лица в страната, за трансфери, за плащания към физически лица и други специфични случаи.**

Във връзка с разпоредбите на чл. 56, ал. 3 и 4 от ЗДБРБ за 2024 г. обръщаме внимание на следното:

Заредените средства от целева субсидия за капиталови разходи в СЕБРА, за които няма инициирани платежни нареждания за директно разплащане към контрагенти или други лица за 2024 г., остават по сметката на централния бюджет за 2024 г. МФ няма да одобрява платежни нареждания за прехвърляне на средствата по сметките на общините и средствата няма да могат да се използват за същата цел през следващи бюджетни години. Следователно, за да могат да се усвоят в пълен размер тези средства през 2024 г. препоръчваме да се насочат основно за строителни обекти, за които са налични разрешения за строеж или за финансиране на разходи за проучвателни и проекти дейности за обекти, на които е належащо извършване на основен ремонт, реконструкция или изграждане на нови.

В процеса на изпълнение на общинския бюджет, в частта за капиталовите разходи, е необходимо своевременно установяване на окончателните капиталови разходи, подлежащи на финансиране с целевата субсидия и при необходимост също **своевременно** извършване на компенсирани промени, одобрени от общинския съвет във връзка със спазване на разпоредбата на чл. 124, ал. 3 от ЗПФ, съгласно която общинският съвет може да одобрява компенсирани промени между показатели на капиталовите разходи, както и между отделни обекти, финансирани със средства от целевата субсидия, определена със закона за държавния бюджет за съответната година, **като промените се одобряват само в рамките на бюджетната година.** При наличие на компенсирани промени по реда на чл. 124, ал. 3 от ЗПФ за съответния отчетен период, тези промени следва да са отразени в уточнения план на отчетите за съответното тримесечие.

Данните по отчетите за финансиране на капиталовите разходи за 2024 г., предадени чрез модул „Капиталови разходи и текущи ремонти“, и по отчетите за касовото изпълнение на бюджета и средствата от европейски съюз (СЕС) трябва да са равни. Разлика се допуска в случаите на възстановени капиталови разходи, отразени в намаление

на капиталовите разходи в отчетите за касовото изпълнение и извършени капиталови разходи по стопански начин.

В тези случаи, както и при разлики с усвоения лимит по СЕБРА в резултат на погашение по заеми и/или предоставен трансфер със средства от целевата субсидия за капиталови разходи, при предаване на отчета се попълват обяснителни записки в обособени полета на модула.

Годишните задачи на строителните обекти/активи, с източник на финансиране трансфер по параграф 61-00, по параграф 64-00 и/или безлихвен заем по параграф 78-00 от ЕБК за 2024 г. трябва да съответстват на фактически получения трансфер/безлихвен заем към съответния период, а за следващата година, в източник „преходен остатък“ от трансфер по параграф 61-00, уточненият план представлява разликата между планови и отчетни данни в предходната година. Посоченото изискване за определяне на годишните задачи на обектите се отнася и за приоритетните обекти по приложение № 3 към чл. 107, ал 13 от ЗДБРБ за 2024 г.

Капиталовите разходи за обектите по приложение № 3 към чл. 107, ал 13 от ЗДБРБ за 2024 г., с източник на финансиране трансфер от държавния бюджет, *не се предвиждат първоначално по бюджета на общината*, съответно по разчета за финансиране на капиталови разходи, а се отразяват по план, в размер на получения целеви трансфер за авансови, междинни и окончателни плащания, на база сключено споразумение с министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Годишните задачи за обекти, финансирани с допълнителни трансфери от централния бюджет по подпараграф 31-18 от ЕБК за 2024 г., задължително следва да бъдат в съответствие с размера на средствата по уточнен план на МФ за съответната година, а за следващата година уточненият план представлява разликата между планови и отчетни данни в предходната година.

В случаите, в които с посочените по-горе трансфери се финансират разходи за придобиване на компютри, друго оборудване, машини, съоръжения, стопански инвентар и други дълготрайни активи, те се отразяват по разчетите за финансиране на капиталови разходи по съответните подпараграфи от ЕБК за 2024 г., независимо от прага им на същественост и за разликата с касовите отчети се представя обяснителна записка.

В случаите, в които с посочените по-горе трансфери се възстановяват фактически извършени разходи, то се добавя нов източник по план за възстановения разход, като сумата се отразява с отрицателна стойност в източника, от който е извършен разхода и се отчита в новия източник на финансиране.

Недопустими са разлики с касовите отчети в случаите, когато се отчитат разходи в намаление по касов отчет за обект, за който са отчетени разходи чрез модул „Капиталови разходи и текущи ремонти“ в предходни години. В тези случаи срокът за приключване на обекта в модула се променя на 2024 г. и разходите за него също се отчитат в намаление в модула в размер, равен на намалението по касовия отчет.

В случаите, в които със средства от целева субсидия, заем или собствени средства се съфинансира обект по програма на ЕС, то разходите се планират и отчитат в тези източници, а не в източник СЕС. В тези случаи също се попълва обяснителна записка за разликата с касовите отчети.

Отчетът за финансиране на капиталови разходи към съответния тримесечен период се публикува на интернет страницата на общината, файл в XLS формат.

В срок до 10 април 2024 г. се представя в МФ чрез Системата за електронен обмен на съобщения Справка за възстановените в срок до 31.03.2024 г. средства по чл. 87, 89 и 91, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. по банкова сметка на МФ - централен бюджет, съгласно образец **Приложение № 18.**

Във връзка с разпоредбите на чл. 87, 89 и 91, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. обръщаме внимание, че съгласно чл. 106 и 107 от ЗПФ подлежащи на отпускане трансфери може да се прихващат с подлежащите на възстановяване трансфери, както и да се ограничат или преустановят трансферите при нарушение на бюджетната дисциплина.

IX. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОМЕНИ НА БЮДЖЕТНИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ НА ОБЩИНИТЕ

Промени на бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет се извършват в изпълнение на актове на Министерския съвет по реда на чл. 51, ал. 2, чл. 55а, както и по реда на чл. 111 от ЗПФ. На основание чл. 52, ал. 1, т. 2 от ЗПФ, бюджетните взаимоотношения на общините се променят и при одобряването от министъра на финансите на безлихвени заеми по реда на чл. 103, ал. 1 и 4 и чл. 130ж от същия закон.

Размерът на бюджетните взаимоотношения с централния бюджет се смята за изменен от датата, посочена в уведомлението на министъра на финансите. Промените по показателите на общинския бюджет в резултат на получени като трансфер или временен безлихвен заем средства от държавния бюджет и от други бюджети и сметки се извършват, без да е необходимо решение на общинския съвет.

Обръщаме внимание, че отправеното от кмета на общината до министъра на финансите искане за отпускане на безлихвен заем по реда на чл. 103, ал. 1 от ЗПФ (за **временен** касов разрыв по бюджета ѝ) следва да е добре мотивирано и **задължително** следва да съдържа информация за:

- **причините**, поради които е възникнал временния касов разрыв по бюджета на общината. Например, това може да бъде възникнала необходимост от извършване на заложен в бюджета разход/плащане преди получаване на съответното постъпление, срещу което е планиран разхода/плащането или когато планираният източник (приход/друго постъпление) няма да постъпи до края на текущата година (поради обективна причина) и общината не може да осигури друг източник за извършване на неотложното планирано в бюджета плащане и др.;

- **целта на исканите средства** - информация за конкретните плащания, които ще се извършат (в случай на разход – описание на характера му, функция, дейност по ЕБК, параграф, а в случай на друго плащане – описание на характер му и параграф от ЕБК);

- **източниците и схема за погасяване на заема** – посочват се конкретните погасителни вноски (по дати) и източниците на средствата, с които те са обезпечени (напр. от общата изравнителна субсидия, данъчни приходи и др.), които следва да са в рамките на срока за възстановяване на искания заем.

В случай, че отправеното искане за отпускане на заем по чл. 103, ал. 1 от ЗПФ не отговаря на изискванията по-горе, то няма да бъде разгледано.

В случай, че на основание чл. 103, ал. 4 от ЗПФ, общината предвижда да отправи искане за удължаване на срока за възстановяване на предоставен ѝ по ал. 1 заем или за одобряване на нов рефинансиращ заем, е **препоръчително** искането да постъпи в МФ минимум един месец преди изтичане на срока на заема. **Обръщаме внимание, че обслужването на дълга е приоритетно задължение на общинския бюджет, което е регламентирано в закон (чл. 40 от ЗПФ)**, поради което удължаването на срок на заем по ал. 1 или одобряване на нов заем за рефинансирането му, ще се допуска само в случай на добре мотивирано искане. В него **задължително** следва да се съдържа информация за причините, поради които източниците, предвидени за погасяване на заема по ал. 1 не са постъпили и/или др. причини, поради които се иска удължаването/рефинансирането, както и **схема** за погасяване на заема в рамките на искания за удължаване срок (при искане

за удължаване) или схема за погасяване на новия рефинансиращ заем (при искане за рефинансиране).

При отправяне на искане за заем по чл. 103, ал. 1 или ал. 4, както и при искане за удължаване на срока за възстановяване на предоставен по ал. 1 заем, **задължително се прилага и решение на общинския съвет** за даване на съгласие за поемане на дълг или за удължаване срока на заема.

X. ФИНАНСОВИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕС И НА ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ДОГОВОРИ

За сметките за средства от ЕС се съставят, утвърждават и актуализират разчети.

Съгласно чл. 144, ал. 4 от ЗПФ разчетите за сметките за средства от ЕС на общините се изготвят от кмета на общината и се утвърждават от общинския съвет. Редът за изготвяне, утвърждаване и актуализиране на разчетите се определя с наредбата на общинския съвет по чл. 82, ал. 1 от ЗПФ.

XI. ОБЩНСКИ ДЪЛГ И ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТЪР НА ОБЩНСКИЯ ДЪЛГ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ОБЩНСКИЯ ДЪЛГ ЗА 2023 г.

1.) В случай, че общината **има поет дълг**, по смисъла на ЗОД, и/или е обслужвала такъв през 2023 г., кметът на общината следва да изготви годишен отчет за състоянието на дълга, както и отчет за дълга на лицата по чл. 8а от ЗОД.

Решението по чл. 9 от ЗОД, с което е приет отчетът за състоянието на дълга на общината през 2023 г., както и Приложение № 19 , се изпращат на хартиен носител или чрез системата за електронен обмен на съобщения на министъра на финансите, с копие до Сметната палата в 30-дневен срок от приемане на решението.

Отчетът за общинския дълг следва да бъде изготвен от кмета на общината и внесен за одобрение в общинския съвет като неразделна част от отчета за изпълнението на общинския бюджет (чл. 9 от ЗОД). Минималната информация, която отчетът следва да съдържа е по образец на **Приложение № 19 – „Информация за общинския дълг, издадените общински гаранции, съотношението на плащанията, дълга на лицата по чл. 8а от Закона за общинския дълг и издадените от тях гаранции през 2023 г.”.**

Обръщаме внимание, че приложението е неизменна част от отчета за дълга и следва да бъде официално заверен. При изготвяне на информацията могат да се използват справките, които се генерират от Централен регистър общински дълг („Справка за съотношението на плащанията по дълга за бюджетна година (от 2020 г.)“ и „Движение и състояние на дълга и гаранциите за избран период (за 2023 г.)“. Препоръчително е отчетът за дълга да бъде придружен от по-подробен анализ за състоянието и движението на дълга през годината, включително и анализ на изпълнението на фискалното правило по чл. 32 от ЗПФ.

При попълване на данните в таблицата за изчисление на съотношението по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ се посочва размерът на изравнителната субсидия **без частта за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища.**

Обръщаме внимание, че при изчисляване на съотношението за 2023 г. по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ не се включват плащанията по заемите по чл. 3, т. 5 от ЗОД (вкл. и плащанията по заемите от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда), дълга от Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници”, „Фонд за органите на местното самоуправление в България – ФЛАГ” ЕАД (вкл. и Фонд за устойчиво градско развитие, като еднолично акционерно дружество със собственик на капитала „ФЛАГ

ЕАД“) и заемите от други лица, попадащи в обхвата на сектор „Държавно управление“. Съгласно чл. 91, ал. 1 от ЗДБРБ за 2023 г., при определяне на съотношението и при прилагане на ограничението по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ не се включва и годишния размер на плащанията по дългосрочни договори с гарантиран резултат (ЕСКО договори) и по заеми, предоставени на общината от финансови посредници в изпълнение на финансов инструмент, управляван от „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД. Съгласно чл. 91, ал. 3 от ЗДБРБ за 2023 г. плащанията през 2023 г. по главницата на съществуващ дълг със средства от нов дълг, не се включват в ограничението по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ.

Напомняме за разпоредбата на чл. 91, ал. 5 от ЗДБРБ за 2023 г., съгласно която през 2023 г. общините могат да поемат дълг извън ограниченията по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ чрез заеми, предоставени им от финансови посредници в изпълнение на финансов инструмент, управляван от „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД, като годишният размер на плащанията на общината за всяка година по всички видове заеми, без тези по ал. 3, и по чл. 32, ал. 5 от ЗПФ, и без плащанията по ЕСКО договорите, не може да надвишава 25 на сто от средногодишния размер на собствените приходи и общата изравнителна субсидия за последните три години, изчислен на базата на данни от годишните отчети за изпълнението на бюджета на общината.

2.) В случай, че общината **няма поет дълг или не е обслужвала такъв през 2023 г., общинският съвет също следва да приеме решение по чл. 9 от ЗОД.** Необходимо е кметът да изпрати писмо до министъра на финансите, с копие до Сметната палата, в 30-дневен срок от приемане на решението, с което да декларира, че общината няма поет дълг или не е обслужвала такъв през 2023 г., като цитира и съответното решение на общинския съвет.

3.) В случай на **неприемане на годишния отчет за състоянието на дълга** на общината от общинския съвет, кметът на общината следва да информира министъра на финансите и Сметната палата с писмо и приложено към него копие от решението за неприемане на отчета, изпратено на хартиен носител или чрез системата за електронен обмен на съобщения в 30-дневен срок от датата на решението за неприемане на отчета.

Обръщаме внимание, че при неизпълнение на чл. 18 от ЗОД, разпоредбата на чл. 58, ал. 1 от същия закон предвижда административно наказание глоба в размер от 200 до 500 лв. за кмета на общината.

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТЪР „ОБЩНСКИ ДЪЛГ“ (ЦРОД)

Информацията се представя от общините в съответствие с изискванията в ЗОД и указания на министъра на финансите, които са публикувани на интернет страницата на МФ: <http://www.minfin.bg> (Публични разходи> Финанси на общините> Централен регистър общински дълг). Вписването на информацията в РОД се извършва от лица, определени със заповед на кмета на общината и оторизирани за работа със системата по реда и начина, определени в раздел I на ФО № 25/2015 г. и допълненията в писмо ФО № 35/2015 г. Напомняме, че с писмо **ФО № 7/13.04.2023 г. са утвърдени нови бланки на исканията за права**, които следва да се използват в случай на създаване/промяна/изтриване на потребителски права с РОД и ИСО. С оглед на необходимостта от поддържане на актуална информация за лицата, работещи със системата, препоръчваме в началото на всяка година, както и периодично, да бъде извършвана оценка на регистрираните потребители от съответната община и при *необходимост* да се изпратят съответните искания за права (създаване/промяна/изтриване) на лицата. Информация за регистрираните потребители има в линка със справки в РОД (справка *Регистрирани потребители за общината*). Напомняме, че **създаването** на права е свързано с регистрирането на нов потребител/лице,

който до момента няма регистрация за ИСО/РОД. **Промяната** на права е свързана с *разширяване/добавяне* или *отнемане* на права на вече регистрирано лице (но не и заличаване на регистрацията), като това се описва в искането (напр. ако исканата промяна е свързана с разширяване на правата на лицето в РОД, което в момента има роля „Справки и анализи“, в описанието от бланката се записва, че се иска разширяване на правата чрез смяна на ролите - от роля „Справки и анализи“ на роля „Въвеждане и редактиране на дълг“). Промяна на права може да има и в случай, че регистрираното лице има права и в РОД, и в ИСО, но поради промяна на служебните му задължения, вече не трябва да има достъп до РОД (а само до ИСО). В този случай, в искането за промяна, се описва, че следва да бъдат отнети правата му в РОД (регистрацията в ИСО ще остане). **Изтриването** на права е свързано с окончателно прекратяване на регистрацията на лицето (изтриване на регистрацията), с което се прекратява всякакъв достъп на това лице, до която и да е система, независимо какви роли и права е имало до момента.

Достъпът до РОД може да стане на адрес: <http://rod.minfin.bg/>, а в случай, че лицето има достъп и до ИСО, достъпът може да се осъществи и от <http://iso.minfin.bg/>. Ръководството за потребителя на системата може да бъде намерено в полето „Помощ“. Всяко оторизирано от кмета на общината лице следва да отразява своевременно текущите промени в обстоятелствата на поетия от общината дълг в РОД, **но не по-късно от 10-то число (включително) на следващия месец**. Напомняме, че основната информация за сключения договор (заемно споразумение, писмо на министъра на финансите за одобрен безлихвен заем по ЗПФ и др.), от който ще произтекат задължения, представляващи дълг по смисъла на ЗОД или за сключен анекс към него, се вписва за отчетния месец, в който попада датата на договаряне/предоговаряне.

По отношение на модула „Дълг на контролираните от общината лица, попадащи в подсектор „Местно управление“, данните в РОД следва да се вписват от 1-во до 10-то число на месеца, следващ съответното отчетно тримесечие, съгласно писмо ФО № 6 от 2014 г. Информацията за лицата, попадащи в подсектор „Местно управление“ е публикувана на сайта на МФ, като част от списъка на юридическите лица, включени в институционален сектор „Държавно управление“. Също така, списъците по години са публикувани на сайта на Националния статистически институт НСИ – Статистически данни/Държавна финансова статистика/Метаданни и Методология/и дълг.

Напомняме и за задължението за **вписване на информация за финансовите активи, притежавани от общината, под формата на ценни книжа, съгласно дадените указания с писмо ФО № 14 от 2016 г.**

Периодично данните вписани в РОД се публикуват на сайта на МФ и на Портала за отворени данни на Република България във връзка с ангажиментите по публикуване на информацията в отворен формат, заложили във Втория план за действие на Република България за участие в инициативата „Партньорство за открито управление“ в Националната програма за реформи и в Националната програма за развитие България. В тази връзка отново напомняме за необходимостта от коректност на информацията в регистъра и обвързаността ѝ с оборотните ведомости и касовите отчети. Много важен момент е и начина, по който се регистрират отделни елементи от дълга, тъй като при използването на некоректни номенклатури при вписването данни се получава невярна информация за структурата на общинския дълг (матуритетна, валутна, лихвена), а тази информация е необходима при изготвянето на данни за Нотификационните таблици за дефицита и дълга, съгласно регламенти на ЕС. Определянето на вида на дълга и начина му на вписване в РОД от 2015 г. са описани в раздел III от писмо ФО № 25 от 2015 г., като вида на документите, които следва задължително да се прикачват в системата, са посочени в писмо ФО № 9 от 2017 г.

При сключването на договори за заеми, предоставяни на общините по финансов инструмент, управляван от „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД,

с цел по голяма аналитичност, в случай, че към различните подлимита са договорени различни лихвени проценти, в регистъра следва да бъдат създавани отделни записи за тях, като за общините от Южна България те ще бъдат три: към Кредитна институция – банка (частта на съфинансирането в договора); към ФУГР (другата част от съфинансирането) и към ДЗЗД ФУГ (за лимита по ОПРР 2014-2020).

За общините от Северна България, записите би следвало да са два: единият е към РФГР (Кредит А), а другият Кредитна институция – банка (Кредит Б). Реквизитите за номер на договора, решение на общинския съвет, дата на договора и т.н. ще бъдат еднакви, но кредиторът, сумата на кредита и лихвения процент ще са различни, съгласно договореното. Всяко едно плащане (обслужване на дълга), в тези случаи, следва да се записва от общината в съответния запис към съответния кредитор.

При необходимост от корекция на вписани данни в РОД (без тези, свързани с актуализиране на *планираните* суми, които са в рамките на договореното, вкл. и в анекса) за изтекъл отчетен период (или периоди), следва да се изпрати писмено искане за отключване на системата до МФ, дирекция „Финанси на общините“ по СЕОС или искането да се изпрати *сканирано* с подпис на кмета на съответната община по електронната поща на един от следните адреси:

- ana.vasileva@minfin.bg;
- d.yankova@minfin.bg;
- t.pehlivanova@minfin.bg;
- g.tonova@minfin.bg.

Писменото искане се прикачва в „Документи“ към съответния дълг, по който се иска промяна.

С оглед на *задължението за навременно* вписване на обстоятелствата в РОД, писменото искане за отключване се допуска *по изключение*, като то следва да е **мотивирано, с подробна информация за конкретната промяна**, която ще бъде направена (напр. корекция на усвояване и/или на плащане, необходимост от запис на анекс, номер на договора и т.н.). В случай на грешно направен запис на дълг (договор или анекс), изтриването му може да стане само от администратор на приложението в МФ, като това също става след изпращане по горепосочения ред на писмо за изтриване на описания грешен запис (описва се номера му, датата на регистрацията и т.н.).

Предвид разпоредбата на чл. 40 от ЗПФ, съгласно която дължимите суми за лихви и погашения по главниците по общинския дълг съставляват приоритетно задължение на общинския бюджет, обръщаме внимание, че е необходимо да се предприемат действия по обслужването на дълга *в срок*, за да не се допуска забава в плащанията по него. В случай, че бъде допусната забава повече от 30 дни, напомняме, че съгласно чл. 54, ал. 3, т. 3 от ЗОД, в регистъра се вписва просрочието по начина, определен в писмо ФО № 14/30.05.2016 г. (на 31-я ден се прави запис на реално плащане с нулева стойност, и с отметка, че плащането е в просрочие). С оглед на това, че системата не позволява запис на извършено плащане след изтичане на един месец от крайния срок за погасяване на дълга, в случай на прихващане по чл. 106 от ЗПФ на безлихвен заем след този срок, *оторизираното общинско лице изпраща сканирано писмо на горепосочените имейли* за отключване *на месеца*, в който трябва да се запише извършеното прихващане (плащане).

Отчитането на задължения, представляващи финансов лизинг и търговски кредити е пояснено в рубриката „Коментари по методологически въпроси“, публикувани на адрес: [http:// www.minfin.bg](http://www.minfin.bg): (*Бюджет > Методология > Методология на отчетността > Бюджетно счетоводство*). В тази връзка обръщаме внимание, че доколкото авансовата вноска представлява предварително плащане по договор за финансов лизинг преди придобиването (доставката) на съответния дълготраен актив, сумата на авансовото плащане по договора за финансов лизинг не би следвало да се отразява в РОД, тъй като в отчетността на бюджетните организации задълженията по финансов лизинг, отразени по

кредита на сметка 1911, се начислят към датата/годината на доставка на актива, едновременно с неговото завеждане по баланса. В подобни случаи реалното задължение по финансовия лизинг (поемането на дълг, който разсрочено ще бъде разплатен в съответствие с погасителен план) представлява разликата между стойността на договора и авансово заплащаната сума по договор, т.е. дългосрочното задължение по лизинга, отразено в годината на придобиване на актива, представлява неплатеното задължение по договора, подлежащо на разсрочено плащане.

За целите на статистическата отчетност за Евростат, при осчетоводяването на задължения, представляващи дълг за общината към небюджетно лице/предприятие, следва да се направи оценка дали това лице попада в сектор „Държавно управление“. Ако попада, общината задължително следва да използва съответната счетоводна сметка (1991, 1992, 1993 и 1994) от Сметкоплана на бюджетните организации (СБО).

По отношение на предоставените *от* общините заеми, представляващи *актив* за нея, също следва да бъде направена оценка дали лицето, на което се предоставя заема, е небюджетно лице/предприятие от сектор „Държавно управление“, като в случая се използва съответно сметка от подгрупа 532 от СБО.

Поемането на дълг от второстепенен разпоредител с бюджет трябва да става чрез първостепенния разпоредител с бюджет (кмета на общината) по реда, определен в ЗОД и при спазване на изискванията в ЗПФ.

Обръщаме внимание, че когато към общината е прехвърлен друг разпоредител с бюджет (напр. училище от МОН), който към момента на прехвърлянето е имал задължения, представляващи дълг (напр. финансов лизинг), оторизираното общинско лице за работа с РОД следва да впише задължението (дълга) на разпоредителя в регистъра с датата на която е станало прехвърлянето и в размер, съответстващ на остатъчния размер на дълга по счетоводни данни към датата на прехвърлянето.

Напомняме, че отговорността за коректността на вписаните в РОД данни е на оторизираните за работа с регистъра лица от общините. Съгласно чл. 173б от ЗПФ за **неизпълнение на задължението** за предоставяне на информация по чл. 35 от същия закон виновното длъжностно лице се наказва с **глоба от 100 до 500 лв.**, а при повторно нарушение на нарушителя се налага глоба в двоен размер. Предвид това, че неспазването на указанията на министъра на финансите, които са дадени във връзка с предоставянето на информация за състоянието и движението на дълга (чл. 35 от ЗПФ), е нарушение на бюджетната дисциплина, съгласно § 2 от допълнителните разпоредби на ЗПФ, при установяване на такива случаи може да бъде приложена и санкцията, определена в чл. 107 от ЗПФ.

ХІІ. ДРУГИ

Бюджетът на общината за 2024 г. се предоставя на МФ чрез зареждането му в ИСО на електронен адрес: <http://iso.minfin.bg/>. Ръководството за потребителя на системата може да бъде намерено в полето „Помощ“.

За целите на представянето на изискуемите данни за бюджета на общината за 2024 г. посредством ИСО, определените със заповед на кметовете на съответните общини длъжностни лица - оторизирани служители (титуляр и заместващ) за работа със системата, въвеждат файловете на конкретната община, чието наименование следва да отговаря на описания в системата ИСО формат. При всяка настъпила промяна в заповедта за определяне на оторизираните служители за работа със системата и необходимост от актуализация на служителите, съответните общини, уведомяват писмено дирекция „Финанси на общините“ в МФ чрез утвърдения в указания ФО № 7/2023 г. образец (форма) на искане за създаване/промяна/изтриване на права, като Ви уведомяваме, че от м. юли 2023 г. има промяна на лицата в МФ, които управляват правата за достъп. Актуалните

имейли, до които следва да се изпращат исканията за създаване/промяна/изтриване на права са:

- ana.vasileva@minfin.bg;
- d.yankova@minfin.bg;
- m.uzunov@minfin.bg и
- t.pehlivanova@minfin.bg.

Достъп до ИСО имат само регистрирани потребители, които имат съответните права, като регистрацията на потребителите в ИСО се извършва само на електронен адрес: <http://iso.minfin.bg/>.

Обръщаме внимание, че във връзка с изискванията за сигурност на информацията съгласно Закона за киберсигурност и в изпълнение на Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС), след извършеното през 2023 г. привеждане на изискванията към паролите на външните потребители на ИСО в съответствие с чл. 19, т. 2 от НМИМИС, е **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** паролите да се сменят през **6 месеца**. В тази връзка, на имейлите, които общинските служители са използвали при регистрацията за достъп до системите (модулите), се изпращат напомнящи съобщения и ако паролата не бъде сменена в срок, системите/модулите ще бъдат недостъпни.

Приложения:

1. Бюджет на общината по бюджетни показатели се зарежда на електронен адрес <http://iso.minfin.bg/>;

2. Разшифровка на натуралните показатели по бюджета за 2024 г. се зарежда на електронен адрес <http://iso.minfin.bg/>;

Макетите по т. 1 и т. 2 ще бъдат качени на интернет страницата на МФ като приложения към тези указания и ще се изпратят на общините по електронна поща от съответните отговорници;

3. План-график за обслужване на просрочените задължения – **Приложение № 1** се изпраща само по електронен път във формат MS Excel на отговорника за общината в МФ, дирекция „Финанси на общините“;

4. Формуляр за предложение за извършване на промени по Приложение 3 към чл. 107, ал. 13 от ЗДБРБ 2024 г. – **Приложение № 2**;

5. Формуляр за финансиране на капиталови разходи на приоритетен обект на социалната/техническата инфраструктура – **Приложение № 3**;

6. Справка за размера (ставката) на данъка върху недвижимите имоти, данъка при възмездно придобиване на имущество и данъка върху превозните средства за 2024 г. – **Приложение № 4**, заедно с изискуемите документи, се изпраща сканирана в срока по чл. 97 от ЗПФ в МФ, дирекция „Финанси на общините“ чрез системата за електронен обмен на съобщения;

7. Информация за план-сметката по чл. 66 от ЗМДТ за 2024 г. – **Приложение № 5** се изпраща в срока по чл. 97 от ЗПФ само по електронен път във формат MS Excel на отговорника за общината в МФ, дирекция „Финанси на общините“;

8. Справка за разпределението на средствата от преходния остатък от 2023 г. по бюджета на общината за 2024 г. – **Приложение № 6** се изпраща, в срока определен с чл. 97 от ЗПФ, само по електронен път във формат MS Excel на отговорника за общината в МФ, дирекция „Финанси на общините“;

9. Справка за възнагражденията и осигурителните вноски на външните членове на одитния комитет за първо/второ шестмесечие на 2024 г. – **Приложение № 7** се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“ до **22 юли 2024 г.** за първото шестмесечие, а за второто шестмесечие – до **10 декември 2024 г.**, чрез системата за електронен обмен на съобщения както сканирана, така и с файл – MS Excel;

10. Справка за разходите за командироване на експертите от ТЕЛК от друга община при освидетелстване на лица, живеещи на територията на тяхната община – **Приложение № 8** се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“ до **10 юли 2024 г.** за първото шестмесечие, а за четвъртото тримесечие – до **6 декември 2024 г.**, чрез системата за електронен обмен на съобщения както сканирана, така и с файл – MS Excel;

11. Справка за действително извършените разходи по шестмесечия, съгласно списък на заболяванията, състоянията и честотата на пътуванията на правоимащите болни за 2024 г. (**Приложение № 9**) се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“ до **10 юли 2024 г.** за първото шестмесечие, а за второто шестмесечие – до **6 декември 2024 г.**, чрез системата за електронен обмен на съобщения както сканирана, така и с файл – MS Excel;

12. Справка за общия размер на възстановените средства от неразкрити социални услуги за съответното шестмесечие на 2024 г. – **Приложение № 10** се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“, сканирано в срок до **15 юли 2024 г.** за първо шестмесечие, а за второ шестмесечие до **6 декември 2024 г.** чрез системата за електронен обмен на съобщения;

13. Справка за фактически разходваните средства за месечни помощи за джобни разходи на ученици, настанени по реда на Закона за закрила на детето в социални услуги за резидентна грижа, които не са делегирани от държавата дейности - **Приложение № 11**, следва да бъде получена в МФ до **10 юли 2024 г.** за първото шестмесечие, а за второто шестмесечие – до **6 декември 2024 г.**, чрез системата за електронен обмен на съобщения;

14. Справка за фактически разходвани средства за присъдена издръжка по реда на Наредбата за изплащане от държавата на присъдена издръжка за съответното шестмесечие на 2023 г. и разшифровка към нея – **Приложения № 12 и 12а** се изпращат в МФ, дирекция „Финанси на общините“, до **10 юли 2024 г.** за първото шестмесечие, а за второто шестмесечие – до **6 декември 2024 г.**, чрез системата за електронен обмен на съобщения както сканирана, така и с файл – MS Excel;

15. Справка за разпределение на субсидията за 2024 г. по читалища – **Приложение № 13** се изпраща в срока, определен с чл. 97 от ЗПФ, в МФ, дирекция „Финанси на общините“ във формат MS Excel, с придружително писмо от кмета на общината чрез системата за електронен обмен на съобщения;

16. Справка за фактически извършените и разплатени транспортни разходи за доставки на хляб и основни хранителни продукти в планинските и малките селища с население до 500 жители (без курортите) за 2024 г. – **Приложение № 14** се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“, в срок до **6 декември 2024 г.** чрез системата за електронен обмен на съобщения;

17. Справка – декларация за осъществен контрол по реда на чл. 18, ал. 4 на ПМС № 13 от 2024 г. – **Приложение № 15** се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“, в срок до **6 декември 2024 г.** чрез системата за електронен обмен на съобщения;

18. Указания за въвеждане на информацията за капиталови разходи в модул „Капиталови разходи и текущи ремонти“ на ИСО - **Приложение № 16**;

19. Заявка за зареждане на лимит от целева субсидия за капиталови разходи, съгласно чл. 56, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г. - **Приложение № 17** се изпраща електронно само

чрез модул „Капиталови разходи и текущи ремонти“ в МФ, дирекция „Финанси на общините“ до **25-то число на месеца**, предхождащ месеца, за който общината е заявила зареждане на лимит в СЕБРА Заявката се изпраща на хартиен носител, по изключение, само при възникнал технически проблем в рамките на срока за подаването ѝ;

20. Справка за възстановените в срок до 31.03.2024 г. средства по чл. 87, 89 и 91, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. по сметка на централния бюджет, съгласно образец **Приложение № 18**. Приложението се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“ чрез системата за електронен обмен на съобщения както сканирана, така и с файл – MS Excel;

21. Информация за общинския дълг, издадените общински гаранции, съотношението на плащанията, дълга на лицата по чл. 8а от Закона за общинския дълг и издадените от тях гаранции през 2023 година - **Приложение № 19**. Приложението се изпраща в МФ, дирекция „Финанси на общините“ на хартиен носител или чрез системата за електронен обмен на съобщения, заедно с решението на общинския съвет, с което е приет отчета за дълга за 2023 г. и придружително писмо от кмета на общината;

22. В срока, определен с чл. 97 от ЗПФ, общините изпращат в МФ, дирекция „Финанси на общините“, на отговорника за общината **само по електронен път** сканирано копие от решението на общинския съвет за приемането на бюджета на общината за 2024 г.

Приложения:

Приложения.7z

6.2.2024 г.

X ЗМФ-112/05.02.24 г.

МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

АСЕН ВАСИЛЕВ

Signed by: Georgi Markov Klissurski